

КІРІСПЕ ВСТУПЛЕНИЕ

Жартасты, тоғайлы шатқал. Алысырақта көл. Жаңа туған ай сәулесі су бетіне сұлаған. Жым-жырт кеште бар дүние мүлгіп, түн тыныштығына бейімделіп барды... Кенеттен тастақ жолда тасырлата шапқан ат тұяғы естіледі... Бұл қуғыншылардан қашқан Айдар мен Ажар.

Степь. Развалины древнего мазара. Вдали речка. Свет ночной луны озаряет речку. Вечерняя мгла переходит в ночную тишь, поглощая все кругом. Вдруг в ночной тишине послышался топот коней. Это Айдар и Ажар спасаются от погони...

Allegro agitato

Ф-но

Нар

5

Andante. Con moto

f Ажар

Жар   бо- ла   гер,   жа-са-ган-ай!
 Кто   нас за-щи-   тит   в горь-кой бе- де!

f Айдар (жүгіріп шығады)
(выбегает)

Ку- ГЫН жа- қын,
Там по- го- ня близ-ка,

p

мер-тік-ті а- тым!
быс-трый конь мой пал...

Ажар

Сен қаш, ме- н(і)ақ бай-ла-
Бе- ги, най- дут пусть ме-

сын!
ня...

roco rit.

АЖАР МЕН АЙДАР ДУЭТИ

ДУЭТ АЖАР И АЙДАРА

Andantino.

Айдар *mf*

Не Нет, дей-нет, сін, род-

А-р

жа-на- ным? Тас- тап се- ні а- жал- га,
на- я! Без те- бя мне жизнь не нуж-на!

mf Ажар *dolce*

Қош, Ай- дар жа - рым. Жер ты- ғыз, жал-
О, мой лю- би- мый! Я на- век тво-

а- ман- дық сә- нін қаш-қын бо- лып
Ту, что мне до- ро- га, не ос- тав- лю

Аж
 Ғыз ан-тым, серт е-гер ба-рым,
 я, род-ной, кля-тве явер-на,

А-р
 та-бам ба, А-жар?
 в ру-ках вра-га! А-жар!

Аж
 то-самын тағ-дыр ар-тын! Ар-
 жре-бий свой принять я долж-на! О

А-р
 Жан сәу-лем! О-дан
 Жизнь мо-я! Луч-ше

Piu mosso

Аж
 ман ес-те қал-сын, жа-
 на-ша меч-та, не

А-р
 да а-жал ал-сын, от боп жал-ған жан-
 пусть смерть возь-мет не по-гас-нет о-гонь люб-

f Allegro agitato

Аж ным бір-ге, бір-ге жан-сын!
по-гас-нет о-гонь люб-ви!

Ар сын, жан-сын!
ви, люб-ви!

p

rit.

dolce

Andantino
Айдар

Бир е- зиң - ба- рым,
Ты - свет и сча- стье,

жeт- се де² жол қа- мал- ға,
 для те- бя го- тов на все

Ажар
 Бир ө- зиң - ба- рым, жет- се
 Ты - мой же- лан- ный, за те-

ө- кі - ніш за- рын тірлік сол
 о, за что нас вновь раз-лу- чить

Аж
 де жол қа- мал- ға, ө- кі - ніш за- рын
 бя на смерть пой- ду! Ты-мо- я судь- ба!

деп та- бам ба, А-
 хо- чет злой рок? А-

Аж. *ti-ri)-lik sol dep ta- bam ba?*
 В этот горький час ты со мной!

А-р. жар! жар! Жан сәу- Я с то-

fp

Piu mosso p

Аж. Бар ар- ма- ным сен-
 О на- ша меч-

А-р. лем! Бар ар- ма- ным сен- сң!
 бой! Луч- ше пусть смерть возь- мет!

mf

p

Аж. сң! Ке- зім бір- ге,
 та! Не по- гас- нет

А-р. Ке- зім бір- ге көр- сң,
 не по- гас- нет о- гонь люб- ви,

Аж

бір- ге көр- сін, Ай- дар!
о- гонь люб- ви, Ай- дар!

Ар

көр- сін, А- жар!
люб- ви, А- жар!

Сыртта тасырлаған аттылар... Айдар мен Ажарды қоршалай жан-жақтан қуғыншылар жүгіре шығысады... Ұйқы-тұйқы ұмтылыс. Айдар бір-екеуін қағып түсіреді. Бірақ көп жабылып, Айдар мен Ажарды қоршап алады... Жиренше мен Нарымбет шығады.

За сценой слышится топот коней. Вбегают преследователи и окружают Ажар и Айдара.

Allegro agitato

f *p*

p poco a poco cresc.

3 3 *f* 3 3

Нарымбет (Айдарды нускап)
(указывая на Айдара)

Risoluto

Ұс-та! Сой! Бай- ла!
Хва-тай- те е- го!

3 *f*

Moderato

(Айдарды байлатады)
(Связывают Айдары)

ff

mf

(Ажарга карап)
Нарымбет (обращаясь к Ажар)

Жер-ге кир- гир! Бе-тиң күй-
А, по-па- лась! Ты-бе- глян-

Н. гир! Ба-та бұ-зып, ноқ-та- ны)ү-
ка! Ты хо-те-ла об-ма- нуть

Н. зип, ел-ден, ер-ден ке-тип көр! Бай-
нас, о-по-зо-ритель слав-ный род! Свя-

(Ажарды да байлатады)
(Связывают и Ажар)

Н. ла!
затъ!

Айдар *f* *Animato*

Әл- сіз қо- лың бай-ла-саң да,
 Ты мо- жешь лишь ру-ки свя-зять ей!

А-р

ақ жүре-гін бай-ла-мас-сың! Ноқ- та е- мес, көр сай-ла-саң
 Серд-це е- е сво-бод-но все-гда, как ве- тер с гор, как в род-ни-ке во-

А-р

да, жар қы-зы-ғын той-ла-мас-сың!
 да, как въ-со-ко вне-бе-звез-да!

Нарымбет *f*

До-гар, тоқ- тат ти-лің- ді! Аз-ғыр-ған
 Эй, при-дер- жи свой я- зык! Ты со-блз-

Н.

жау, ө-ш-ре-р- ми-н ү-ң-ң- ді !
 нил и по- не- сешь рас-пла- ту!

росо rit.

subp

Ажар

Аndantino

Өл- сем Ай- дар қа- сын- да ө-
 Я с Ай- да- ром вмес- те до кон-

p

Аж

лем, қор ет- лес- пін кү- нім-
 ца! Не раз-лу- чить вам на- ши серд-

Аж

ді. Жар жо- лы- на жа- ным-ды бе-
 ца! В них лю- бовь го- рит сильней ог-

Аж

рем,
ня!

қай- та бұз- бан ді- нім- ді.
Вмес- те с ним у- бье- те и ме- ня!

Furioso

Жиренше *f*

Ат- тап ап ақ ба- та- ны, ардан кеш- ті, бақ ті-
Долг за- бив, у- зы семь- и ты пор- ва- ла, ждет те-

mf

Ж

леу ал- дан ті- лер ө- зі кес- ті. О- ра- йы а- я- мас- тық
бя страш- на- я казнь, вечна- я мгла! Знай- те все: пред- ков за- кон

Ж

жа- за бол- сын, не- у- мо- лим!

кө- зін жой, күн ту- са да қи- ян- кес-
Ты по- гиб- нешь, смер- ти страш- ной пре- да-

cresc.

Ж

ff

ки!
на!

ff *mf*

Ажар

f

Ар- ман е- мес өл-сем-да- ғы, сұ- ра-
Мой лю- би- мый, сто-бой про-ща-юсь я! Сяс- ным
Жиренше

Ақ жо- лым
Все свер-шу,

Аж

ма- сын кұ- ным- ды. Ө- мир е- мес
солн- цем, свет- лым днем! В час мой смерт- ный

Ж.

мұ-ра қыл-ған ер- ден ес- кі, жарат-қан өз(і)ал-ма-
так мне велит божь- я во- ля! В гроз-ный час не задро-

Аж. қа-за дер-мін, жар-сыз кеш-кен кү-нім-
пес-ня тво-я в серд-це вновь зву-чит мо-

Ж. са бер-ген ес-ті. А-я-ма, а-ян-ба да шап ал-мас-
жит мо-я ру-ка! Я у-бью! Пощады нет! Пред-ков за-

Аж. ді, жар-сыз кеш-кен кү-нім-
ем! в серд-це зву-чит вновь пес-ня тво-

Ж. ты! Қа-ра-лы қан-мен ұ-зат сұм-дық кеш-
вет о-сквер-нен! Страшной смер-ти пре-дам я

Аж. ру-ка! Ді! Ді! Ді!

Ж. ті. вас!

molto acceler

Нарымбет

f

Сал ар-қан-ды мой-ны-на! Жы-лан са-лып
Эй, на-де-вай им ар-кан! О-ни ви-нов-

ff

(Меске бұйрық етіп)
(приказывает Месу)

Н. қой-ныма, жар е-тем деп а-дас-қам. Мин а-ты-ңа,
ны в гре-хе, час рас-пла-ты на-сту-пил! Ар-қан к ко-ню

Н. сүй-реп кет. Жат жү-ре-гін тал-қан ет! Арым-на-на ру са-да-ға,
при-кре-ли, пусть не-сет-ся по сте-пи, В смерт-ный час пой-мут о-ни:

mf

рассо rit.

Н. ку-ә бол, қа-тал қа-р(а)с-пан! **Appassionato**
пред-ков за-кон не-у-мо-лим!

accelerando

rit. *espressivo* *riten.*

(Айдар мен Ажар екеуінің мойнында арқан)
 (На Айдара и Ажар накидывают аркан)

Andante
 Айдар

mf

Қош, А-жар жа- ным!
 В час про- ща- нья

Ажар mf

Қош, Ай-дар жа- ным! Ба-қыл бол, жа-
 В час про- щань- я я с то-бой, Ай-

А-р

Ба-қыл бол, жа-
 я с то-бой, А-

Аж.

рым! Жа-дым-да ке-тер тын-бас-тан, қа-ра түн-де са-ған қос-қан,
 дар! В мес-те с то-бой мы в смерт-ный час! Э-той-клят-ве мы вер-ны!

А-р

рым! Жа-дым-да ке-тер тын-бас-тан, қа-ра түн-де са-ған қос-қан,
 жар! В мес-те с то-бой мы в смерт-ный час! Э-той клят-ве мы вер-ны!

Аж.

ал-тын а-рай, ар-ман-ды-е-нің, жа- ным Ай- дар!
 Лю-бовь мо-я, пес-ня мо-я! Про- щай, Ай- дар!

А-р

ал-тын а-рай, ар-ман-ды-е-нің, жа- ным А - жар!
 Лю-бовь мо-я, пес-ня мо- я! Про- щай, А- жар!

rit. f

Нарымбет *f*

Тарт, сүй-рет!
Эй, ско-рей,
А-ял
по-ща-ды
жоқ!
нет!

Musical score for the first system. It features a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The piano part includes dynamic markings like *f* and *fp*, and various articulation marks such as accents and slurs.

Н. Сор-ла-ры қай-на-сын!
Пусть о-ни в му-ках у-мрут!

Musical score for the second system. It features a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 2/4. The piano part includes dynamic markings like *fp* and *f*, and various articulation marks such as accents and slurs.Piano accompaniment for the third system. It consists of two staves. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 2/4. The piano part includes dynamic markings like *f* and *allarg.*, and various articulation marks such as accents and slurs.

Айдар *f*

А-бай,
А-бай,
А-бай а-ға,
А-бай-а-ға,
қай-да
где же

Musical score for the fourth system. It features a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 2/4. The piano part includes dynamic markings like *f* and *росо гіт.*, and various articulation marks such as accents and slurs.

Ж. А-лар-мын о-ның да-ғы алдын то-сып. То-бың-мен
 Час при-дет, от-ве-тит он пе-ред судь-бой! Мы силь-ны!

Ж. лә-ле сеп-кен қалай е-кен? Тарт, сүй-рет, ел жай-ла-уын ен-дей жо-
 Предков за-кон мы за-щи-тим! На ко-ня! Ско-ре-е в степь: свер-шит-ся

Айдар *ff* А-бай!
 А-бай!

Нарымбет *ff* Ар-уақ! Ар-уақ! Ар-уақ!
 Ар-уақ! Ар-уақ! Ар-уақ!

Ж. сып! Ар-уақ! Ар-уақ! Ар-уақ!
 мечь! Ар-уақ! Ар-уақ! Ар-уақ!

Maestoso

(Абай шығады. Қасында — Көкбай, Әзім, жігіттер)
(Входят Абай, Кокбай, Азим, джигиты)

А-р

А-бай а- га!
А-бай а- га!

Абай (Жиреншеге)
(к Жиренше)

А- ра- ша! Тоқ- тат! Жан сау-ға!
Пре-кра- ти! Про- шу, пре- кра-ти!

Әзім (Азим)

Мес *f*

А-ра-ша! Тоқ-тат! А-ра-ша!
Пре-кра-ти! Про-шу, пре-кра-ти!

Тұр бы-лай, тоқ-та-рым жоқ!
О-той-ди! Прочь, о-той-ди!

(Көкбайға)
Абай (Көкбаю)

Көкбай (Көкбай)

А-ра-ша! Тоқ-тат! А-ра-ша!
Пре-кра-ти! Про-шу, пре-кра-ти!

Кес ар-қан-
Режь-те ар-

Аб

ды! А-ра-ша- ны бер-мей ке- тер сот-қа-рың жоқ,
қан! Мед-лить не-ль-зя! Я по- ру- чусь сам за них!

(Көкбай ұмтылады)
(Көкбай бросается освободить)

Мес

Аб

Кес ар-қан- ды!
Режь- те ар- кан!

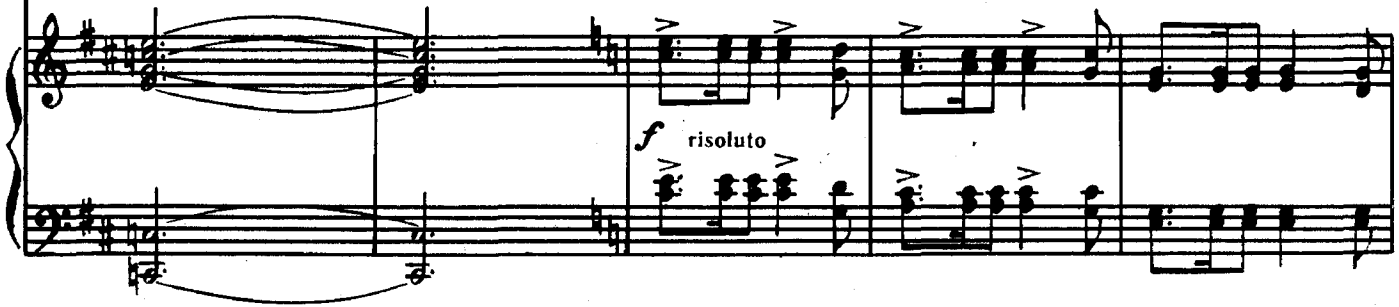
Ти- ме ар-қан- га!
Не тронь, о- той- ди!

Көкбай (Кокбай)

(Арқанды кесіп жібереді)
(Перерезает аркан)

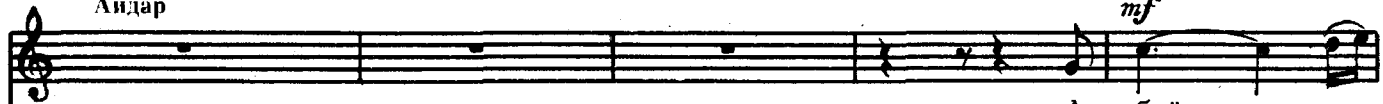

Кет- сін ар-қан қол- қа- қа!
Нет, неуй- ду! На, ар- кан!

Айдар

mf

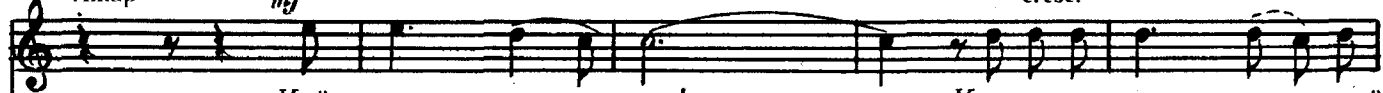
А- бай а-
А- бай а-

Ажар

mf

cresc.

Қай- ран а- га!
За- щит- ник наш!
Қа- дал-ған-да а- жал-дай
В наш смерт-ный час ты при-

А-р

га!
га!
Қай- ран а- га!
За- щит- ник наш!
Қа- дал-ған-да а- жал-дай
В наш смерт-ный час ты при-

Аж. ок, е-зің жет-тің, е-зің жет-тің, ар-ма-ным
 шеп, что-бы спас-ти на-шу лю-бовь, на-ши меч-

А-р. ок, е-зің жет-тің, е-зің жет-тің, ар-ма-ным
 шеп, что-бы спас-ти на-шу лю-бовь, на-ши меч-

Аж. жоқ!
ты!

А-р. жоқ!
ты!

Нарымбет (Абайға)
 (обращаясь к Абаю)

Жириңше (Абайға)
 (обращаясь к Абаю)

Қа-ра же-лек
 О-на вдо-ва

жа-мыл-ған,
 род-но-го
 же-бра-

Не-ге кел-дің, не деп кел-дің? Кім ша-
 Ты за-чем здесь? Кто те-бя звал? Как ты

Н.
 сі - рім - де жа - лаң бар ма? Сой - қан із - деп
 та мо - е - го, о - на мо - я! Ты, как вид - но,

Ж.
 қыр - ды се - ні мұн - да? Бар а - за - бын кел - ген
 смел вме - шать - ся в наш суд! Те, кто на се - бя за -

Н.
 қа - ғын - ған, мы - нау жат - қа па - наң бар ма, бар ма?
 дерз - ко - му при - шель - цу хо - чешь дать при - ют, ска - жи!

Ж.
 кер - дің, а - ра - ша - шы а - ла - тын да!
 щи - ту взял, на се - бе всю ви - ну не - сур!

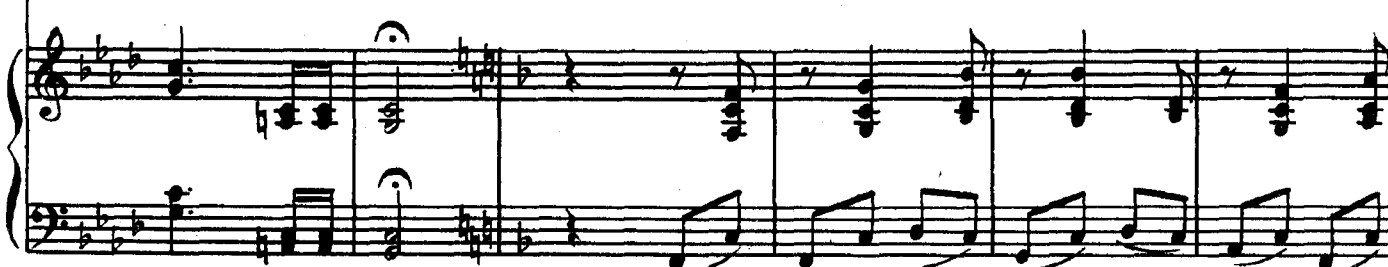
Абай

Andantino

mf

А - ға - йын, а - да - лың - нан а - я - рым
 В э - тот час, час су - ро - вий, я от - ве - чу

Аб

жоқ, жақ-сыңнан жа-рым жол-да та-я-рым
 вам: я жизнь от-дам за прав-ду, я на все го-

Аб

жоқ! Жал-ғыз-ақ ел ұ-я-лар,
 тов! И ког-да льют не-вин-ных кровь,

Аб

ер сы-на-лар, ке-зең-де шап-пай қа-лар а-я-лым
 я за них бо-рюсь! Нет, не ви-нов-ны о-ни, нет, не ви-нов-

Аб

жоқ, жоқ, жоқ!
 ны, нет, нет!

mf

Аб. Жат жа-за, жал-ган на-мыс қос-та-май-
 Нет, не прав, нет не правза-кон, по-вто-ря-ю
 Жиренше

О-сы ма,
 Ес-ли так,

p

Аб. мын, көп-ті(і)ал-дап, жа-ман-дық-қа бас-та-май-
 я! За-щи-щу не-ви-нов-ных от смер-

Ж. ел на-мы-сын жоқ-та-ға-ның, ақ жо-лын
 ес-ли ты та-кой да-ешь от-вет, ты по-прал

Аб. мын. А-йыбын жа-за бас-
 ти! Я го-тов, вмес-те с ни-

Ж. а-та-ба-бам ақ-та-ға-ның?
 за-кон свя-той, пред-ков за-вет!

p

Аб. *f* *p*

са, бір-ге тар- там, Ай-дардай а-сыл ба- уыр
ми пой-ти на смерть! Я не пре-дам Ай-да- ра,

Ж. *f*

Я, тә-ңір, а-та-ба-бам, кеш-ре гәр!
О, ал-лах! Пра-де-дов дух! О, ты про-сти!

f rit.

Аб. *ff*

тас-та- май- мын, тас- та- май- мын!
нет, не пре- дам, вот мой от- вет!

Ж.

Ас- қақ-тың сы-ба-ғалы жа- за-сын бер!
Кто по-прал пред-ков за-кон, на- ка-жи тех!

ff

Аб.

Ж.

Ке- мел би Кең-гир-бай-дың жо-лы қай-да?
Где же путь, что у- ка-зал нам Кең-гир-бай!?

(Жиренше тобы)
(сторонники Жиренше) *f*

Т. А-я-ма-ған Кең-гір-бай! А-ру-а-
Хор Нет, не ща-дил Кен-гир-бай! Нет, не ща-

Б. А-я-ма-ған Кең-гір-бай!
Нет, не ща-дил Кен-гир-бай!

Т. Ғым Кең-гір-бай! Ө-лім ға-на о-рай-
дил Кен-гир-бай! Смер-ти до-стой- ны о

Б. А-ру-а-ғым Кең-гір-бай! Ө-лім ға-на о-рай-
Нет, не ща-дил Кен-гир-бай! Смер-ти до-стой- ны о-

Т. ы, жо-лын айт-қан Кең-гір-бай!
ни, так у-ка-зал Кен-гир-бай!

Б. ы, жо-лын айт-қан Кең-гір-бай!
ни, так у-ка-зал Кен-гир-бай!

Абай

Moderato

Та-бынға- ның сол бол- са, Кеңгирбай жо-лы жол бол-
 Ес-ли для вас за- кон- Кеңгир-ба- я кро-ва-вый

T.

B.

Moderato

Аб

са, сонау сұм-дық би-ли - гін бі-лекпе-нен шеш-пе-ген,
 путь судь-бы жес-то- кий час раз-ве должны мы за- быть!

Аб

ел ке-ле-сі ек- ше- ген. Сол а-ға-йын ал- ды- на!
 пусть же все ре- шит на- род, нуж- но всех по-звать на суд!

Аб. *Risoluto*

Та-ра-зы-сы, тал-қы-сы қай тү-йін-ді шеш-пе-ген!
 Вмес-те решим в трудный час; смерть им грозит и-ли нет!

Т. (Абай тобы) (сторонники Абая)

Хор
 Сал а-ға-йын ал-ды-на,
 Вот от-вет дал А-бай,

Б.
 Сал а-ға-йын ал-ды-на,
 Вот от-вет дал А-бай,

Т.
 сал а-та-ның сал-ты-на!
 пусть ре-шит сам на-род!

Б.
 сал а-та-ның сал-ты-на!
 пусть ре-шит сам на-род!

Жиренше *mf*

3

(Абайға)
(обращаясь к Абая)

Жа-уа-бың-ды айт, ен-де-ше!
На-прас-но ты, чтоб за-щи-тить,

Қан-ды мой-ын қа-сым-ды
на се-бя ви-ну бе-решь,

fp

p

f

rit.

па-на-лат-қан сен де-се,
и, спа-са-я жи-з-ни их,

тө-сер-мі-сің ба-сың-
за них на смерть ты го-

ды?
тов!

Moderato cantabile

Абай

А-яп қа-лар тү-гім жоқ, сал-дым қал-ған жа-сым-
Не-не от-дам их те-бе, в э-том кля-нусь че-стью сво-

p

espressivo

mf

Аб. *f* Гой, ты! А-ра би-дің ал-дын-да жең-Но ес-ли ты по-бе-дишь, тог-

Ж. *f* Жау-ды тап-қан мен бол-сам, Э-то я сам их пой-мал,

Аб. сең бі-тер та-ла-сым. Шеш қол-да-рын, Жи-рен-ше. да кон-ча-ю спорс то-бой! Но, ру-ки им раз-вя-жи,

Ж. а-ра тү-сер сен бол-саң, ар-ма-мне по-ме-шал их каз-нить! Но за-

Аб. Би-лік күн қол-ға а-ла-сың. на по-ру-ки я их бе-ру!

Ж. ным жоқ, бел-дес-тім, кі-нә ө-зің-де, пом-ни, я добь-юсь, ви-ну до-ка-жу

Ж. жер бол-саң, шеш!
на су-де! Раз-вя-жи

Maestoso

(Айдар мен Ажардың қолдары шешіледі)
(Айдару и Ажар развязывают руки)

Жиренше *mf*

А-тан бар, тай-лақ жү-ГІН
Как вер-блюду, груз чу-жой ВЗЯВ,

Ж. ар-та-тұ-ғын, ша-қыр-
та-щит е-го, так и

Ж

ған па- ле, за- рын тар- та-
ты! Нет, ты не прав, что по-ме-

Ж

тұ- ғын. Жау шық- тың,
шал нам! Ты враж- ду

Ж

жау-лық се- ні ау- май та- бар,
сам по се- ял, меж- ду на- ми!

Ж

жа-за-ның тү-бі сен-сің сар-қа- тү- ғын!
Но те- бя ка-ра ждет, знай, А- бай, ты знай!

Risoluto

АБАЙДЫҢ АРИЯСЫ

АРИЯ АБАЯ

Risoluto
Абай

Moderato *f*

Қай тал-қы құл ал-ды
Раз-ве бед- ным на пу-

на құ-рыл-ма-ған, қас-тық-пен қай кү-нің
ти ма-ло пре-град? раз-ве ты в лю-той враж-

бар құ-был-ма-ған? А-я-дым, а-я-ныш-
де не ви-но-ват? Мне жаль их, нет ведь ви-

пен а-ра тус-тім, жал-ғыз жол, а-дал жо-лым
ны! Э-то мой долг, за-щи-тить о-бя-зан я!

Аб. *p*
 бу-рыл- ма- ган.
 В том кля- нусь я!

Meno mosso

Аб. *p*
 Заркөр-дiм, шержу-рек-
 Ви-дел я го-ре лю-

riten.

Аб.
 тен жа-лын ат-қан, а- за- лы ай күн-дер-дiң
 дей, слышал их плачь, и судь- бу вер-ши-ли вы,

Аб.
 у- ын тат- қан. А-я- дым, ай-ны-май-мын, жа-лын-бай-
 их у-ни- жа- я! Жа-лость к ним вечно жи-вет в сердце мо-

Аб.

мын, көрсөң де ме-ни бе- тер қас пен жат-тан. А-
 ем! Я пой- ду на суд и за-щи-щу жизнь мо-ло-дых!

Темпо I

Аб.

ай!

Бі-ле- В том кля-

Аб.

мін ал-дыма-зап ал-ты бат-пан, мен е- мес а-рам іс-
 нусь: ос-во-бо- жу я мо-ло- дых. Пусть жи-вут, о-ни до-

Аб.

ке а-рын сат- кан. Сум за- ман
 стой- ны сча- стья! Страш-ный век

p

Аж. ді, та- лап бақ, жа-уың бол-сам, та-ғы тап-
ты по- ро-дил! Ес-ли я враг, то нам с то-

Ар ді, та- лап бақ, жа-уың бол-сам, та-ғы тап-
ты по- ро-дил! Ес-ли я враг, то нам с то-

Н. мес. Жау А- бай!
кон! Враг- А- бай!

Аб. Жа-уың бол-сам, та- ғы тап- қан.
Ес- ли я враг, то нам с то- бой

Ж. мес. Жау А- бай!
кон! Враг- А- бай!

Т. мес! Жау А- бай!
кон! Враг- А- бай!

Б. мес. Жау А- бай!
кон! Враг- А- бай!

rit. *ff*

Аж. қан. Та- лап бақ, жа-уың бол-сам, тап- қан.
бой не по-пу-ти! Пусть суд ре-шит, про- щай!

Ар. қан. Та- лап бақ, жа-уың бол-сам, тап- қан.
бой не по-пу-ти. Пусть суд ре-шит, про- щай!

Н Жау А- бай! Жау А- бай! А- бай!
Враг - А- бай! Враг- А- бай! А- бай!

Аб. Та- лап бақ жа-уың бол-сам, тап- қан.
не по-пу-ти. Пусть суд ре-шит, про- щай!

Ж. Жау А- бай! Жау А- бай! А- бай!
Враг - А- бай! Враг- А-бай! А- бай!

Т. Жау А- бай! Жау А- бай! А- бай!
Враг- А- бай! Враг- А- бай! А- бай!

Б. Жау А- бай! Жау А- бай! А- бай!
Враг- А- бай! Враг- А- бай! А- бай!

Нар *ff*

(Абай мен Жиренше тобы екеуі екі жаққа тарайды)
 (Абай и его сторонники уходят в одну сторону, Жи-
 ренше и его сторонники - в другую)

Шымылдық
 Занавес

Жазғы қоныс. Кең жайлау. Абай аулы. Қызыл-жасыл оюы бар ақ отаудың сырты.
Әзім жалғыз.

Аул Абая. Вдали необъятные просторы джайлау. На переднем плане — вся
в орнаментах белая юрта. Азим один.

Allegretto

mf

Әзім (Азим)

mp

А-да-сар
Нет, не за-

dim. e rall.

ма бол- жа-ған, бо- ран- нан бұ- рын аң- га-
блу- дят- ся да- же в бу- ран и ночь- ю во

а. *рын? тьме* Даңғыл бол- са да- на- дай,
те, кто зна- ет, где при- ют

а. *а-лас-тарма ал- жы-май,* ба-сы- на па- на заң-ға- рын.
и е- го теплом всег-да со- гре- ют- ся о- ни!

fp

а. Ай-дар ға- на се- беп пе? Ай-дар ға-на се-беп
Раз-ве о- дин лишь Ай- дар ви- но-вен, что за-пят-

а. пе, на-мыс- қа бат-қан таң-ба-ның, таң- ба-
нал, что ро- да честь он за-пят-нал, за- пят-

а. *п* *agitato*

ның?
нал?

а. *Tempo I*
mf

Жол-жо-ра-жұрт-
Нам-буз-дать

а.

тың ноқ-та-сы, жү-ген-сіз жұрт-тық бо-ла ма? Жүген
нуж-но на-род, для не-го уз-да, к счас-тью, есть. Без уз-

p

а.

сіз жұрт-тық бо-ла ма? Тай-дыр-саң пә-ле сал-ға-
ды он все раз-не-сет! Без уз-ды грозит нам бе-

а.

ның да. Ай-дарға-на се-беп пе? Ай- у-
 Нет, не о-дин лишь Ай- дар, у-

а.

дар га-на се-беп пе, на-мыс- қа түс-кен таң-ба-ның,
 вы! Не толь-ко Ай-дар на-шу честь нын-че за-пят-нал,

а.

таң- ба- ның?
 за- пят- нал.

Moderato

mf *f*

а.

ның. Ай-дарға-на се-беп пе? Ай-
 да. Нет, не о-дин лишь Ай-дар, у-

а.

дар га-на се-беп пе, на-мыс-қа түс-кен таң-ба-ның,
 вы! Не толь-ко Ай-дар на-шу честь нын-че за-пят-нал,

p

а.

таң-ба-ның?
 за-пят-нал.

Moderato

mf *f*

Жиренше (келді)
(входит)

mf
Мен се-ни ә-дейі із-деп кел-дім, Ә-зім, өз-ге(е)-мес, өз ба-сың-да бү-гін ке-бім.
Я те-бя нын-че ис-кальс-ю-ду, А-зім, и сей-час по-го-во-рим мы с то-бой.

Ж. Бұл-дірді бұ-лан-та-лан ел ұйт-қы-сын, а-ға-йын
Наш на-род ста-ли тер-затъ ты-ся-чи смут. Все кру-гом,

Ж. се-нен күт-ті, се-нен күт-ті дерт-тің е-мін.
да, все кру-гом лишь от те-бя под-держки ждут.

Ж. А-бай-мен бір бол-са да ту-ыс-те-гің. Ел-жұр-тың
Пусть А-бай бли-зок те-бе, в друж-бе с то-бой, но за-пом-

Ж.

ті-леу-ле-сің, до-сың се-нің. А-шын-са, а-я-ма-са
 ни, что мы с то-бой всег-да. Ес-ли он хо-чет от-дать

Ж.

А-бай ба-сын, сен е-мес қа-дай-ты-ны, қа-дай-ты-
 жизнь за Ай-да-ра, пусть, пусть от-да-ет, но ты при-

Ж.

ны қас-тық ке-гін.
 чем, но ты при-чем?

Әзім (Азім)

Не ті-лей-сің ме-нен ө-зің?
 Что хо-чешь ты, что хо-чешь ты?

Жиренше

Көн-др-иң-дер А-жар-ды, қайт-сын кеткен ау-лы-
Пусть А-жар к нам при-дет, пусть вер-нет-ся в родной а-

Ж.

на. Ай-дар ти-сін қо-лы-ма,
ул. Ай-да-ра дай-те в ру-ки мне.

Ж.

айт а-ра-лық дос сө-зін.
Вот бу-дет по-мощь тво-я.

Әзім (Азим)

Ты-ным, ты-ныш-тық та-ба-мыз ба?
И при-дет по-кой сно-ва в наш край?

Жиренше *f*

Сен ты-ныш-тық та- ба- сың. Жау-ла- са-
 Нет, ми-ра нет, по- ка жив враг мой за-

(Жиренше шығып кетеді)
(Жиренше уходит)

p

Ж.

рым жал- ғыз А- бай! А- бай!
 кля- тый А- бай! А- бай!

Andante

Ж.

Аб.

жыр, тос-тым се-нен, а-яу-лы жыр!
 ши! Пусть нас заж-жет слов тво-их о-гонь!

Әзім (Азім)

Керек пе, А-бай а-ға, со-ны жа-зу?
 А за-чем э-то пи-сать, А-бай-а-ға,

Ә.

Ө-шік-се, өр-шелен-се жау, не дей-міз? Дел жүр-се та-ғы бұ
 ес-ли мы вы-зо-вем тем зло-бу вра-га? Враг со-чтет, что сму-ту

Ә.

да жол-дан а-зу?
 мы се-ем о-пять.

Айдар Сон тоғо *f*

p

Ей, Ә-зім, та-рыл-мап-(а)ед ме-нің же-рім, тір-лік
Ей, А-зім, смер-тив гла-за я за-гля-нул. Честь сво-

А-бай а-ға! Не дей-
А-бай-а-ға! Ты слы-

не, сәт са-на-ған ә-лім-бе-рім. Қы-за-рып сө-не-рі-
ю, лю-бовь сво-ю я не пре-дам! Не-у-же-ли ты бхо-

ди?
шишь? Керек пе со-ны жа-зу? Жаз, Ай-дар,
Раз-ве пес-ня так нуж-на? Все пи-ши,

не кө-зім жет-ті, дей-сің бе үн-сіз кет-сін шық-пай ше-
тел, чтоб мол-чал я. Нет, спо-ю сво-ю я песнь о люб-

жаз, Ай-дар, жаз а-яу-лы жыр!
все, Ай-дар! Пре-кра-сен твой дар.

Ар

рiм?
ви!

This system contains the first vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with the lyrics 'рiм? ви!' and is followed by a piano accompaniment consisting of two staves.

Абай

Cantabile

Ты-ныш-тық - та мез-гiл бе-
Нет, не соз- дать в празд-нос-

Андantino

Cantabile

This system contains the second vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with the name 'Абай' and the tempo marking 'Cantabile'. The lyrics are 'Ты-ныш-тық - та мез-гiл бе- Нет, не соз- дать в празд-нос-'. The piano accompaniment includes the tempo marking 'Андantino' and 'Cantabile'.

Ар

Қы- зық-ты жаз- ған кү-нiм жет- се
Час на- стал мой, счас- тья час

Аб.

деу ти жыр ту- май- ды, сәт-тер бар
ти пес-ню люб- ви. Песнь при-дет

Cantabile

This system contains the third vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with the tempo marking 'Cantabile' and the lyrics 'Қы- зық-ты жаз- ған кү-нiм жет- се Час на- стал мой, счас- тья час'. The piano accompaniment includes the tempo marking 'Cantabile' and the lyrics 'деу ти жыр ту- май- ды, сәт-тер бар ти пес-ню люб- ви. Песнь при-дет'.

А-р
 ме- нін, ме- нін.
 мой на- стал!
 Әзім (Азим)

А-б.
 қа-сі-рет- тен ой ту-лай- ды.
 в труд - ный час, час судь-бы тво-ей.

Ке-рек пе, А-бай а-ға, со-ны жа- зу?
 нужно ли петь е-му, А-бай а- ға?

росо rit.

Ә.
 Не-дерміз, жау деп жүрсе бұ да жолдан азу?
 Мы же э-тим вы-зо-вем лишь не-нависть врагов.

А-б.
 Тол- қы- ған те- ніз ат-
 Сло-вно вол- ны бу- шу-

росо rit.

А-р
 Ө-лең-мен біт- се не-тер әл- сіз де-
 Пусть пе-сней сча- стья жизнь на- пол- нит-

А-б.
 қан ме-ру- ерт- тей, сол шақ- та
 ют в тво- ей гру-ди слов по- ток,

А-р. *Мим?*
ся!

Аб. най-за- гай-дай сөз зу-лай- ды.
сло- вно мол- ни- я, в те- бе!

А-р. *f*
Эй, Ә- зим, та-рыл-мап-ла)ед ме- ниң же- рим? Тір- лик
Эй, А- зим, смер-ти в гла-за я за-гля-нул, честь сво-

Ә. Бар, ен-де-ше, ме- йі -лің! Елна-мы-сын жа-ра-
Ну, ес-ли так, то-гда и- ди! Ты о-по- зо-рил наш

Аб. *f*
Ай- да-рым, жай-да-ғы-дан жо-лың бе- лек,
О, Ай- дар, пе-сня тво-я пус-кай зве-нит!

А-р

не, сәт са-на-ған ә-лім-бе-рім. Қы- за-рып сө-не-рі-
ю, любовь сво-ю я не пре-дам! Не- у- же- ли б ты хо-

Ә.

лап, жат е-ке-нің бі-лі-ді. Бар ен-де-
род. Ты до-ка-зал, что нам чу-жой! Ну, ес-ли

Аб.

бү-лыт-тай би-ік құ-шар ша-ғың ке-лед! Жақсы жыр
Пусть те-бе сла-ву не-сет твой дар, Ай-дар! Песнь тво-я

А-р

не кө-зім жет-ті. Дей-сің бе үн-сіз кет-сін шық-
тел, чтоб мол-чал я. Нет, спо-ю сво-ю пес-ню

Ә.

ше, ме-йі-лің! Ел на-мы сын жа-ра-лап, жат е-ке-нің бі-
так, и-ди прочь. Ты о-по-зорил наш род. Ты чу-жой нам, ты чу-

Аб.

жанның шерін ша-йып өт-сін! Жаз бү-гін, айт-пағанды айт-саң ке-
мо-жет смяг-чить нам боль ду-ши. Все пи-ши, что на ду-ше! Все на-пи-

Piu mosso

(Айдар кетеді)
(Айдар уходит)

А.р. пай ше-рым, Ә- зім?
о люб- ви, А- зим!

Ә. ли- ді, Ай- дар!
жой нам, Ай- дар!

А.б. рек, Ай- дар!
ши, Ай- дар!

Andantino

(Сырттан келеді)
(Входит Сырттан)

mf

Сырттан

Сал- ды сал-мақ а- га- йын, бас-пас жер- ге ба-са-
 Бре- мя не- сти дол- жен я, ре- шить судь-бу я дол-

С. мын, ал- мас бей-нет а- лам да.
 жен! Но как е- е ре- шить?

Абай

Бер-дік сіз- ге, ақ- са- қал, біз де сіз- ді тың- да-
 Ве-рим те- бе, ак- са- қал! Мы те- бе ве-

Аб. дық, қы-сыл-ған мы-нау а- лаң- да.
 рим, что ре-шишь судь-бу, как серд-це ве- лит!

Сырттан

Ша-қырт-тым мен А- жар- ды, сөз қа-та-
А-жар зо- ви, я жду! Здесь е- е

(Ажарды екі қыз ертіп келеді)
(Две девушки приводят Ажар)

C.

МЫН КӨ-ЗІҢ- ше.
до- про-шу я.

mf

pp

(Ажарға)
Сырттан (обращаясь к Ажар)

Кел-дің бе, а-дас-қан жан, жү-зің сол-ған, жат сұм-
Ты при-шла! Рас-ска-жи сво-ю пе-чаль. Как же

C. дық көр-ген жан жоқ бұ-лай бол-ған! Қа-ра-лы қа-за кү-
ты мо-гла та-ко-е со-вер-шить! Как же на-ру-ши-ла

C. нін сен бұз-бас ең, шы-ның- д(ы)айт,
ты пре-жов за-вет? Ска- жи мне,

C. аз-ғыр-ған кім ау-мас жол-дан?
кто со-вра-тил с пу-ти те-бя?

Ажар *mf* *dolce*

А-га-лар, а-йып та-ғар кі-сім жоқ,
Я ска-жу! Ни-ко-го не ви-ню я.

Аж.

бар-лық кі-нә ө-зім-де.
Здесь вся ви-на лишь мо-я.

mf Сырттан

Ә-діл, қа-тал би-лік-ке мен са-ла-мын ді-нім-ді. А-рың-ме-нен
Знай, что бу-дет при-го-вор спра-вед-лив и о-чень строг. По-кля-нись мне

С.

ант е-тіп, айт и-ман-дай шы-ның-ды!
все сказать, только правду рас-ска-жи!

АЖАРДЫҢ АРИЯСЫ

АРИЯ АЖАР

Andantino

Introduction for piano. The score is in 2/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It features a melody in the right hand with triplet markings and a piano accompaniment in the left hand with chords and moving lines.

Ажар

mf

espressivo

Vocal line and piano accompaniment. The vocal line includes lyrics and dynamic markings. The piano accompaniment continues with chords and melodic lines.

Қа-ра-лы қай-ғы кеш-тім,
 Как мно-го ви-де-ла
 те, қа-ра түн-де,
 песнь до-не-слась ко

Аж.

ау, та-лай - та-лай, ау, ал-ди-яр.
 я в жиз-ни стра - да-ний, ал-ди-яр!
 ау, нә-зік се-рік, ау, ал-ди-яр,
 мне, встре-пе-ну-ла ме-ня, ал-ди-яр!

Piano accompaniment for the second part of the aria, featuring chords and melodic lines in both hands.

Аж

Тү-ңіл-ген ке-леркүн-ге қа-рай-қа- рай.
 Как жда-ла свет-ло- го дня, дол-го я е- го жда-
 Эн жет-ті ал-тын ша- пақ а- рай - а- рай.
 И у- слы- ша-ла в пе- сне той го-лос лю- бви мо-

Аж

1. ла. Сол сәт-ті
 ей. Но вот

2.

Аж

Зар ме- нен, зар ме- нен қош-тас- қам,
 И сча- стьем, и све- том жизнь мо- я

Римский

Аж

қош-тас-қам бір-жо-ла қи-ял-мен жар-ме-нен,
 о-за-ри- лась, и тог-да судь-бе сво-ей на- встре-чу

Аж. ау. я по-шла,

Аж. Ол-мек ем сол ән-г(е)у-йып,
 Как пре-кра- сна бы-ла та
 де да, бе-кин-ге-нин,
 что со мно-з ю

Аж. ау, а-рай, а-рай, ау, ал-ди-яр.
 пе- сня, жизнь от-дам за не- е, ал-ди-яр.
 ау, бір-ге)өл-мек-ке, ау, ал-ди-яр.
 он 3 вмес-3 те будет на-всег-да, 3 ал-ди-яр! 3

Аж. Ол бір-ге өш-пек бол-ды а-рай-а- рай, ау.
 За ту пес- ню чу-дес-ну- ю жизнь от-дать мог-ла
 Тір-лік-ке мен ша-қыр-дым а-рай, а- рай, ау.
 Я люб-лю, вот мо-я ви-на = прав-ду всю ска-за-ла

Аж

я. Кер-дiм // Клят-ву //

Аж

Зар- ме- нен, зар- ме- нен қош- тас-
И счас- тьем, и све- том қош- тас-
жизнь мо-

Аж.

қам, қош-тас- қам бір жо- ла қи- ял- мен
я о- за- ри- лась, и тог- да судь-бе сво- ей

rit.

(Тәжім етеді)
(Делает поклон)

Аж.

жар- ме- нен, ау.
на- встре- чу я по- шла.

Moderato

Аж

A!

3

pp

Сырттан

Ет-кені-сің жат е-ді,
Да, яс-но мне, яс-но мне.

сы-рың да сон-дай жат е-
Как решить судь-бу тво-

(Ажарды алып кетеді)
(Ажар уводят)

Con moto

кен ... ба-ра бер! А-лып бар!
ю... что жи-ди! У-вес-ти!

Andantino

Сырттан

mf

А-ры-лып бол-дым, а-га-йын!   Бә-ри-ңе де паш е-
Свой до-прос, друзь-я, кон-чил я.   Свой при-го-вор, не та-

тем:

я,

mf

ер-

всем

C.

тең би-лік, бай-ла-уым.
 объ-яв-лю зав-тра-я!

p marcato

(Көкбай, Әзім Сырттанды шығарып салады. Абай жалғыз қалады)
 (Все провожают Сырттана. Абай — один)

cresc.

f
sub p

АБАЙДЫҢ АРИЯСЫ

АРИЯ АБАЯ

Andante

Абай

p

Зар- лы- ның на- ла- сы, жас жү-
Сколь- ко бед и стра- да- ний

p

pp

Аб.

mf

p

рек жа- ра- сы, от сал-ды о-йы- ма, бо-лар-мын па-на-
тер- пит на- род. Сколь-ко слез и дум, сколь-ко скор- би во

p

mf

p

Аб.

mf

p

сы! От сал-ды о-йы- ма, бо-лар-мын па-на-
мне. Сколь-ко слез и дум, сколь-ко скор- би во

p

mf

p

Аб. *p*

сы! Кай-ғы-лы а-ға-сы, қа-па-сын қа-ра-
 мне, сколь-ко грус-ти но-шу яв гру-ди сво-
oso animato

Аб. *mf* *p*

шы, тір-лі-гің құр-бан-дық, жәр-дем-ге жа-ра-
 ей, Как спас-ти, у-бе-речь мне лю-бовь мо-ло-

Аб. *mf* *p*

шы! Тір-лі-гің құр-бан-дық, жәр-дем-ге жа-ра-
 дых! Как спас-ти, у-бе-речь мне лю-бовь мо-ло-

Аб. *mf*

шы!
 дых!

pp

Аб. Жы-лат-қан жа-ла-сы, жы-ла-ған ба-ла-
Слы-шу плач ма-те-рей, слы-шу плач их де-

Аб. сы, ар-нал-сын жо-лы-ңа, жү-ре-гім са-на-
тей, и кля-нусь я в том, что на-ро-ду жизнь от-

Аб. сы! Ар-нал-сын жо-лы-ңа, жү-ре-гім са-на-
дам! И кля-нусь я в том, что на-ро-ду жизнь от-

Аб. сы! дам!

poco rit.

ШЫМЫЛДЫҚ
Занавес

**ЕКІНШІ ПЕРДЕ
ДЕЙСТВИЕ ВТОРОЕ**

Абай аулының сырты. Биікше төбе. Алыста ең жайлау... Иен ел.
 Окраина аула Абая. Небольшой холм. Вдали простор степи... Народ.

Andantino

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The time signature is 6/8. The first measure of the upper staff contains a whole rest. The first measure of the lower staff is marked with a forte piano (*fp*) dynamic. The second measure of the upper staff is marked with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The system concludes with a double bar line.

The second system continues the musical piece. It features a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The system ends with a double bar line.

The third system shows further development of the melody. The upper staff has a more active melodic line with eighth notes and rests. The lower staff provides a harmonic accompaniment with eighth notes. The system ends with a double bar line.

The fourth system features sustained notes in both staves, particularly in the upper staff. The lower staff continues with a steady rhythmic accompaniment. The system ends with a double bar line.

The fifth and final system on the page includes dynamic markings of forte (*f*) and mezzo-forte (*mf*). The notation includes accents and slurs. The system concludes with a double bar line.

ХАЛЫҚ ХОРЫ

ХОР НАРОДА

Andante

T. *mf*

Хор

Топ- ты сот- қар, қа- ра шоқ- пар
Слов- но эла- я волчь- я ста- я,

Б.

Топ- ты сот- қар, қа- ра шоқ- пар
Слов- но эла- я волчь- я ста- я

Andante

Б.

T.

бар- ды жай- пап ке- ле ме? Жау мен жат
сво- ра ба- ев к нам и- дет! Все над- мен-

Б.

бар- ды жай- пап ке- ле ме? Жау мен жат
сво- ра ба- ев к нам и- дет! Все над- мен-

Б.

T. деп, би-лик айт деп, бе-ре-ке-ге кө-не
но от-ме-та-я, что ре-ша-ет муд-рый

B. деп, би-лик айт деп, бе-ре-ке-ге кө-не
но, от-ме-та-я, что ре-ша-ет муд-рый

T. ме? Ер то-зақ-қа, ел а-зап-
сход. Раз-ве жаль им, что в пе-ча-

B. ме? Ер то-зақ-қа,
сход. Раз-ве жаль им,

T. қа, бат-са бат-сын а-яр ма?
ли мы страда-ли мно-го лет!

B. ел а-зап-қа, бат-са бат-сын а-яр ма?
что в пе-ча-ли мы страда-ли мно-го лет!

T. Зар- ла- са жас, сор- ла- са бас,
 Ждут рас- пра- вы, в час кро- ва- вый

B. Зар- ла- са жас, сор- ла- са бас,
 Ждут рас- пра- вы, в час кро- ва- вый

T. пә- ле жол- дан та- яр ма?
 им до прав- ды де- ла нет.

B. пә- ле жол- дан та- яр ма?
 им до прав- ды де- ла нет.

T. Со- йыл, шоқ- пар, а- сау топ- тар,
 Не- у- же- ли ги- бель их ждет,

B.

Со- йыл, шоқ- пар, а- сау топ- тар,
 Не- у- же- ли ги- бель их ждет,

T. ку қа- за- га сы- яр ма? Па- ле сеп
 в чем ви- на их, в чем ви- на? Бу- дет сно-

B.

ку қа- за- га сы- яр ма? Па- ле сеп-
 в чем ви- на их, в чем ви- на? Бу- дет сно-

T. пей, ва қан- ды төк- пей, наш аз ә- лек- жар- кой кро- ке то- яр вью о- баг-

B. пей, ва қан- ды төк- пей, наш аз ә- лек- жар- кой кро- вью о- баг-

T. ма? рен. Пә- ле сеп- пей, қан- ды төк- и- ли жизнь ГИ- бель их ждет,

B. ма? рен. Пә- ле сеп- пей, ГИ- бель их ждет,

T. пей, ждет, аз ә- лек- ке то- яр ма? суд. все ре-шит се- год- ня

B. қан- ды төк-пей, аз ә- лек- ке то- яр ма? и- ли жизнь все ре-шит се- год- ня суд.

Даугерлер, билер және Абай тобы шығады.
Выходят истцы, судьи и сторонники Абая.

T. Шық- ты би- лер, шық- ты би- лер,
Вот и судь- и. Жди- те, лю- ди,

Б. Шық- ты би- лер, шық- ты би- лер,
Вот и судь- и. Жди- те, лю- ди,

T. ен- ди би- лк бас- та- лар.
ско- ро бу- дет гроз- ный суд.

Б. ен- ди би- лк бас- та- лар.
ско- ро бу- дет гроз- ный суд.

СЫРТТАННЫҢ АРИОЗОСЫ

АРИОЗО СЫРТТАНА

Andante

Сырттан *mf* (билік бастайды)
(начинает суд)

А- га- йын, кер ке-зең-ге кел-ген сен бе?
Ви- жу я сму-ту кру-гом, ро-ди- чей спор,

Тоқ-тау сөз, шы-ға-сы сөз кеткен жел-ге. Ха- ла-
он шу-мит, сло-вно по-ток ри-нул-ся с гор! Все гро-

йық қа-уіп то-сып, қа-бақ түй-ді, қа- ма- дың и-ен кү-
зят в миг за-то-нить вол-ны е- го. Мой на- род! Смо-жешь ли

СЫРТТАННЫҢ АРИОЗОСЫ

АРИОЗО СЫРТТАНА

Andante

Сырттан *mf* (билік бастайды)
(начинает суд)

А- га- йын, кер ке-зең-ге кел-ген сен бе?
Ви- жу я сму-ту кру-гом, ро-ди- чей спор,

С. Тоқ-тау сөз, шы-ға-сы сөз кет-кен жел-ге. Ха- ла-
он шу-мит, сло-вно по-ток ри-нул-ся с гор! Все гро-

С. йық қа-уіп то-сып, қа-бақ түй-ді, қа- ма-дың и-ен кү-
зят в миг за-то-нить вол-ны е- го. Мой на- род! Смо-жешь ли

C. шін қан-дай сел-ге? Қа- ма-дың и-ен кү- шін қан-
ты дaть им от- пор? Мой на- род! Смо- жешь ли ты дaть

Piu mosso

C. дай сел- ге?
им от- пор?

C. *f* Ас- сын ба а-сау тол-қын ша-ра-сы-нан,
Слы- шу я весть о бе- де со всех сто-рон.

C. та- ба- шы, сақ-тар-мы-сың жа-ла-сы-
Сто- нет степь, бли-зok при-ход смут-ных вре-

C.

нан. Заң то-зып, за-ман а- зып кет-ті ме)әл-
 мен, мой на-род, будь справе-д-лив, доб- рым

C.

де? Ба- га- мын аң-ға-рың-ды та-ла-сың-нан.
 будь! Ве- рю я прав-де тво-ей и муд-рос-ти,

Темпо I *f*

C.

А- га- йын! Кер ке-зең-ге кел-ген сен бе?
 Мой на- род! Мир и по- кой до-ро- ги всем!

C.

Тоқ-тау сөз, шы-ға-сы сөз кет-кен жел- ге? Ал- дың-
 Не бро- сай- те на ве- тер сло- ва. Бу- ду

C. *f*

нан о-сы-нау бел-де тос-тым мы-на, жан-жал сел жы-рақ тү-
 ждаты я решень-я здесь на хол-ме. Ве-рю я! Будь справед-

C. *f* *p*

рып жа-ға-сы- нан. А- га- йын! Тос-
 лив, чест- ным будь. Что ж, нач- нем! Мы

C. *f* *p* *sf*

тым мы-на!
 суд нач-нем!

Allegro agitato

rosso rit. *p* *sf*

Жиренше (камышы тастайды)
 (кидает оземь свою плеть)

f

Аз- бақ е- мес за- ма-ным,
 Хра- нит древ-ний нас за- кон.

Ж. за- ма- ным! Ай а- га- рып
 Ве- чен он! Све- тят солн- це

Ж. ту-ған- дай, күн ұ- я- га қон-ған-дай. Ау-
 и лу- на, как в бы- лы- е вре-ме- на. И-

Ж. мас ар- уақ, а- ма- ным, а- ма- ным!
 ных не хо- тим вре- мен. Жив за- кон!

Ж. Ба- лам бө- рі бол-май- ды,
 Но вол- чо- нок к нам при-шел,

Ж. қа-ты-ным қан- шық бол-май- ды. Қас күн- дес- тей
и про- ще- ни- я нет е- му. О- жи- да- ет

Ж. қал-ным бар, қан- дай бү- лыт торлай- ды? Ау-
смерть е- го, за- кон пред- ков не- ру- шим, Ал-

Ж. мас ар- уақ а- ма- ным, а- ма- ным!
лах за то нас прос-тит, нас прос- тит.

poco rit. *sf*

Ж. Жол- жо- ра күт- кен ел бо-лам,
Путь у- ка- зан- ный есть у нас,

mf

Ж. жол- дан тай- сам, кім бо-лам? Тай-ды-рам де- сем
и с не- го я не уй- ду, и не сбить нас

Ж. то-бым-ды, тай-сал-май со- фар мен бо-лам! Ау-
ни- ко- гда. В том кля-нусь я, в том кля-нусь! Ал-

Ж. мас ар-уақ а- ма-ным, а- ма- ным!
лах за то нас прос-тит, нас прос- тит.

Ж. Аз-ды-ра-тын за-ман-ды, жой де-ме-сем та-жал- ды,
Злой при-мер не до-пу-щу, в кор-не у- нич- то- жу я.

Ж.

ен жай-лау- дан сүй- ре- тп, өл-тиртпе- сем
 При-вя- жу я их к ко- ню, смерть-ю страш-ной

Ж.

не қал- ды, өл-тирт- пе- сем
 я каз- ню, смерть-ю страш- ной

Ж.

не қал- ды? Ау- мас ар-уақ, а- ма- ным!
 я каз- ню. И ал-лах за то прос- тит.

mf

Allegro non troppo

mf Әзім (Азим) (камшы тастайды)
 (кидает оземь свою плеть)

Ей, кә- рі, кә- р(і) ө-зің мен ба-лаң қан- дай?
 Жи- рен- ше, как по- за- быть ю-ность ты мог?

f

Ж.

ен жай-лау- дан сүй- ре- тп, ел-тиртле- сем
 При-вя- жу я их к ко- ню, смерть-ю страш-ной

Нар

Ж.

не қал- ды, ел-тирт- пе- сем
 я каз- ню, смерть-ю страш- ной

Ж.

не қал- ды? Ау- мас ар-уақ, а- ма- ным!
 я каз- ню. И ал-лах за то прос- тит.

Allegro non troppo

mf

mf Әзім (Азім) (камшы тастайды)
 (кидает оземь свою плоть)

Ей, кә- рі, кә- рі) ө-зің мен ба-лаң қан- дай?
 Жи- рен- ше, как по- за- бить ю-ность ты мог?

mf

f

Ә.

А- яз бен жаз-ғы таң- да са-
Иль те- бе ду- шу за- сы- пал

Ә.

мал қан- дай? Біл- меп-ле(ең),
зим-ний сне- жок? Ты за- был,

Ә.

я бол- ма- са ұ- мыт-тың ба? Жас өт-
как хо- ро- ша ю- ность бы- ла, буд- то

Ә.

ті, ба-тар күн- дей, а- тар таң- дай.
кто- то пла-мя за- ри в серд- це за- жег?

Ә. Кім ет-ті сол бір от-қа на-зар сал-май?
 Кто из нас не лю-бо-вал-ся зорь-кой вла-ли,

Ә. Қай жү-рек мең(г)-реу ет-ті әс-
 в чьих серд-цах меч-та и лю-бовь ог-

Ә. те жан-бай. Қа-зақ-та
 ни не заж-гли! У ка-за-хов

Ә. Қыз Жі-бек пен Ба-ян ет-се, Та-тья-
 бы-ли и Қыз-Жи-бек, и Ба-ян, и Тать

а.

на о-рыс-та)ет-кен Ләй-ли зар-дай,
я-на рус-ска-я сле-зы льет, как Лей-ли,

а.

и-шен көп то-ры-ның ақ-ты бұз-ды.
среди дру-зей сво-их, как звез-да, све-тит Ай-дар.

cresc. *ff*

Жиренше

Жат-тан ба-рып жөн сү-
Что до чу-жой нам стра-

f *cresc.* *ff*

Хор (Жиренше тобы)
(сторонники Жиренше)

Айт со-ны-
Вер-но ска-

f

Ә. А- ғын- дап ес-кен а- қын Ай-
 В пес- ни он вкла-ды- вал серд- ца

Нарымбет

Ж. Өр- те-ніп кет ұл- ғи- мен!
 Что за лю- бовь, ка- кой бред.

Т. рап, Тать- я- на деп саң- да- лып, шір-кеу- ге
 ны, Тать- я- ны нам не нуж- ны. Что ж те- перь

Б. сын, зал, а- не я- жа- ма! А-
 лей, лей, не

Ә. дар оз- ды. Ал- бырт-са ар- қа тұт-
 пыл- кий жар, ес- ли ж он так по- лю-

Н. Ау- лақ ә- кет пә- лең- ді!
 Что ска-зал он,- э- то вздор.

Ж. шұл-ғыр мен е- мен, шір-кеу-ге шұл-ғыр мен е-
 нам в цер- ковь ид- ти? Что ж те-перь нам в цер- ковь ид-

Т. я- ма! Айт со- ны- сын,
 жа- лей! Вер- но ска- зал,

Э. ты се-н(и)а-га деп, ке-шер деп ке-ме-ри-
 бил, за что е-му казнь? Про-сти-те е-го,ведь на-

Н. Ду-лак э-кет пә-лең-ди!
 Что сказал он,- э-то вздор.

Ж. мен. Мен е-мен, мен е-мен!
 ти? Э-то-му, нет, не быть!

Т. а-я-ма! А-я-ма!
 Б. не жа-лей, не жа-лей!

Э. не кұ-лаш соз-ды.
 род о том про-сит!

росо rit. mf

Э. А-йып бар, а-мал қан-
 Да, ви-нов-ны о-ба о-

Э. ша, тол-ған- ды- рар, қос шер-
 ни, спо- ру в том нет. Но ко-

Н.

Ж. *ff*

Т. Б.

Жат-ған ба- рып жөн сұ- рап, Та- тья- на деп
 Что до чу- жой нам стра- ны, Тать- я- ны нам
 (Жиренше тобы)
 (сторонники Жиренше)

Т. Б.

Айт со- ны- сын, а- я-
 Вер-но ска- зал, не жа-

Э.

Н.

Ж.

Т. Б.

ма! лей, А- не я жа- ма! лей!
 лей, не жа- лей!
 лей, не жа- лей!

ли қо-сыл-ған-ға кім- дер тоз- ды?
 му э- та лю- бовь при- но- сит вред.

кет үл- гің мен! Ау- лақ э- кет пә-
 бовь, ка- кой бред. Что за лю- бовь, ка-

сан- да- лып, шір-кеу-ге шұл-ғыр мен е- мен! Ар-
 не нуж- ны. Что ж те-перь нам в цер- ковь ид- ти, ид-

Moderato

Н.
лең- кой ди! бред.

Ж.
уақ! ти?

Т.
Б.
А- Не я- жа- ма! лей!

Әнім (Азім)

Бек бі-ле- мин, Жи-рен- ше. Со-қыр көз- ге сы- нат-
Яс- но мне все, Жи-рен- ше, что в тво-ей скры- то ду-

Ә.
саң, күн де-ген- де нұр да жок,
ше. Что сле-пым сол- неч-ный свет!

Ә-лем бл- ген "а-сыл-дай," Та-тья- на- да сыр да жоқ,
 Для та-ких не нуж- ны ни Тать- я- на, ни лю- бовь.

mf poco rit. Andantino

Ой-ла- саң- шы жал-ғы- зақ,
 Но по- слу- шай мой от- вет.

mf

Ә- ні - не ер- ді Ай- дар- дың, аң- са- ған жан ай- ып-
 Пес- ни Ай- да- ра у- знав, по- лю- би- ла е-

сыз,
 го А- жар- дай жан қай- да жоқ?
 раз- ве А- жар од- на?

Pesante Жиренше

Ал, айт- қа- ның жөн бол-
 Что ж, я со- гла- сен с то-

Ж. сын! Ал-дан-ған А-жар жер бол- сын, қайт-сын қа-
 бой. Пусть и- дет А-жар в свой а- ул, сво- ю ви-

Ж. зр ау-лы- на! Бі- рақ, бі- рақ Ай- дар ө-ле- ді!
 ну по-не- сет. Но он, но он, Ай- дар, он у- мрет!

Allegro

Ж. Ар- қан та- ғып мой-ны-на,
 Сам Ай-да- ра я свя- жу,

Ж. ел-ті-ре- мин сүй-ре-тіп, ұл мен қы-зым кө-ре- ді.
за ко-нем в степь по-та- шу и е- му грудь рас-топ-чу.

Әзім (Азім)
Ар-дақ-ты ел деп па-на- лап, Ай- дар кеп ед ор- та- ға.
Он при-шел, он по- ве-рил нам, Ай- дар дар к нам пришел.
Жиренше

Ел на-мы- сы сен е- мес,
Честь на- ро- да не в те-бе.

Ә. Бұ-та- дай бұ-дыр бо-лар деп, А-бай- ды тап-қан а-ға деп!
Как зе-ле- ный рос-ток, на- шел он в А- ба- е о- по- ру!

Ж. ө-зім сақ- тар ал-ты-ным, Ал-ты-
Я хра- ню свя- то, как ал- маз, я хра-

Ж.

НЫМ.
НЮ.

Кең-гір-бай айт-қан
Кең-гір-бай дал нам

Әзім (Азим)

Ж.

Не қа-си-ет бұ-та- да, ба-уы-ры- на ты-ғыл-
Ка-кой же толк от кус- та, ес-ли не смог он у-

ке- ше күн, қа- мын ой- лап жал- пы- ның.
свой за- вет, серд- цем он бо- лел за нас,

Ә.

ған тор-ғай-ды тұр- са қа-ма деп, қа- ма деп?
крыть, у- крыть не смог во-ро- бья, во- ро- бья.

Ж.

Ел аз- ба- сын әс- те деп,
но ко- гда храб- рый Ке- бек

Ж. *ff*

өз қо- лы- мен өл- тірт- кен,
так же Ен- лик по- лю- бил,

Ж. *p* *Allegro, Agitato*

Ке- бек те- йін жар- қы- нын.
сам о каз- ни дал при- каз.

Ж. *f*

Не-г(е)а-ла-мын мен сөзін се-ні ме-нен А- бай-дай,
Что глупца мне слушать речь, и А-бай твой-не у- каз!

Ж. *f*

ша-ла ме-нен жар- ты- ның? А-йып-ке- рим - сен-дер-
Ты мне луч-ше не пе- речь! Ес-ли ты их друг, А-

Ж.

сің,
бай,

Бар жа-уа- бым А-бай-да, мын(а)о-тырған сен би-де.
ты за них от-ве-тишь, знай! И ты, наш бий, то- жезнай:

Ж.

Ай-дарыңа қо сар боп,
кто защи-тит е-го, -тот,

өзің де сот-қар ө-ле-сің.
тот ал-ла-ха гнев на-вле-чет!

Meno mosso

Абай *mf*

Уа, қа-ри- я, ақ- са- қал! Бір той-да е-кі бір-
Сло- ва про- шу, ак- са- кал, Раз-ве есть две не-

Аб.

дей жар бар ма?
вес- ты у нас?

Жалғыз би-лік тұ-сын- да, е-кі бір-дей дау бар
Раз- ве две ис-ти- ны есть, ес-ли о-дин судь-

Piu mosso

Нарымбет

Тоқ- тат, А- бай! Сен жа- уап- кер!
 Ты, А- бай, ты сам бун- тарь, сам!

Аб.

ма?
 я? (Жиренше тобы)
 (сторонники Жиренше)

Хор Тоқ- тат, А- бай! Сен жа-уап-
 Ты бун- тарь сам, ты бун- тарь,

Б.

Тоқ- тат, А- бай! Сен жа-уап-
 Ты, А- бай, ты сам бун-тарь,

Piu mosso

Н.

Са-ған қалған сы-ба- ға жоқ! Жоқ!
 И те-бе ве- ры нет у нас! Нет!
 Абай

Дау е-
 Спор ре-

Т.

кер! Сы- ба- ға жоқ!
 сам! нет ве- ры у нас! Жоқ!
 Нет!

Б.

кер! Сы- ба- ға жоқ!
 сам, нет ве- ры у нас! Жоқ!
 Нет!

Аб.

Сырттан

мес, жөн сұрай-мын! Не де-мек-сің?
 шаты правда долж-на! В чем же она?

Абай

Көр-ге-нің көп, қа-ри-я, қар-сы би-ді қай дәу-гер ет-кен е-
 Стар ты и мудр, ак-са-кал. Был ли хоть раз слу-чай та-кой:кто за-щи-

Аб.

ді е-гес-пен, қан-ды мойын а-йып-кер?
 щал, тот стал жертвой и об-ви-нен, об-ви-нен.

Сырттап *mf*

Айт-қан-ның жөн,
Прав ты, А-бай!

те-ріс кет-ті Жи-рен-ше!
А Жи-рен-ше не-прав, нет!

Абай

.Ал-ди-яр!
Ес-ли так,

Сө-зім-ді (айт-қыз, е-сем-ді бер ен-де-ше!
я ска-жу, ис-ти-ну всю я ска-жу.

Жиренше

Сен бо-ла-сың жауап-кер, сөз ти-ердеп өк-те-ме! Ең-бегің-еш, тұ-зың сор!
Ты, А-бай, от-ве-тишь сам, слов на ве-тер не бро-сай, будь прав-див ты и су-ров.

Risoluto

Абай

Al

Се-нің ас-қақ сө-зің-мен, Ә-зім де бол-ды
Крас-но-ре-чи-ем тво-им об-ви-нен был у-

Аб.

жауап-кер. Біз-дің дау-ды кім айт- пақ? Ақ- са- қал, өзің жауап бер!
 же А- зим. Кто жза-щи-щать бу-дет нас, я хо- тел бызнать, ак-са-кал!

Нарымбет

Тоқ- тат, А- бай, сөз біт- ті! Сөз біт- ті!
 Хва-тит, А- бай, за- мол- чи! За- мол- чи.

Аб.

Т. (Жиренше тобы)
f (сторонники Жиренше)

Хор Тоқ-тат, А- бай, сөз біт- ті! Сөз біт- ті!
 Хва-тит, А- бай, за- мол- чи! За- мол- чи.
 (Абай тобы)
 (Сторонники Абая)

Б.

Сөй-ле- сін! А-бай сөй-ле-сін, сөй-ле-сін! Ғұт-кен жоқ сөз!
 Го-во- ри, го- во-ри, А- бай, го- во- ри, мы ждем те-бя.

Сырттан

(Сахнаға әйелдер шығады)
 (На сцену выходят женщины)

О-райың бар, айт, А- бай!
 Сло-во те- бе дам, А- бай.

АБАЙДЫҢ АРИЯСЫ

АРИЯ АБАЯ

Moderato

Абай

mf

Жи-рен-ше, өт-кен-д(і)әк-теп зар қа-ға-
Жи-рен-ше хо-чет хра-нить ста-рый за-

Аб.

сың,
кон.

ті-рі-ден там-тық қой- май
За-ду-шить но-во-го рост- ки

мін та-ға-
ду-ма-ет

Аб.

сың,
он,

Бар-ға қас,
всем ты враг,

жоқ-қа жа-ла жап-қан би-
всю-ду и-щешь ты ви-нов-

Аб

дл, бұл-дың бе нәсіл ұрпақ қар-ға-ма- сын? Ба-ғы
ных. Не за-будь-про-клянет на-род те-бя ведь. Ты твер-

Аб

деп, ба-я-ғы деп шаң бе-ре- сің, ал-дарман-
дишь, -старый за-кон на ус-тах тво- их. Но на об-

Аб

ға кел-ген-де жан бе-ре- сің. Айт-ты
ман ты го-тов все-гда ид-ти, и те-

Аб

ма сен айт-қан-ды ар-ғы-бергi, жұрт не дер, аң-ға-рып п(е)ң ел келе-
бе ни-кто не ве-рит, ни-кто. По-смот-ри, о-гля-нись, кто за те-

f Più mosso

Нарымбет

Тек ба-рың-ды ай-тып бол!
Ты все ска-зал, все ска-зал?

Най-за-ме-нен, шоқ-пар-мен
Мы ре-шим наш спор с то-бой,

сің?

б.а.
Più mosso

p cresc.

Н.

ай-ты-сар-мыз жы-йып қол!
не на сло-вах спор ре-шим!

ff

Абай

Най-за-лы жау -
Стра-шен не враг,

о-ңай жау,
кто с ме-чом,

се-нің жа-уың
стра-шен враг, что не-

Аб.

ол е-мес. І-шің-де жа-тыр
ви-дим, ты смот-ри во-круг,

а-йық-пай, қа-раң-ғы-ның қа-
тем-но-та - вот твой враг, вот кто твой

mf

8

Аб. ра тау. Ба-тыр бол-саң, со-ны бас, бол-сын де-сең, е-сің сау.
враг! Ес-ли храб-рец ты, бо-рись, чтоб лю-дям свет от-крыть.

Аб. *mf* Жи-рен-ше-ге ке-ле йн... а-сы-рам
Что до те-бя, Жи-рен-ше, чтоб до ка-

Аб. деп өк-те-ди, Кең-гир-бай-дың ме-ре-йн.
затъ Кен-гир-ба-я пра-во-ту, он нам лгал,

doloroso

Аб. Өл-ген кү-ни е-кі жас, ес-сіз тау-дың
в день, ко-гда бы-ли ка-зне-ны Ен-лик Ке-бек, дол-го

Аб. *mf*

бау-рын-да, жер-гек-те жы-лап ү-н(і)өш-кен, ұ-
 слы-шен был, дол-го слышен был и за-молк мла-

Аб. *mf*

лан за-рын тың-дау-мен, е-гіл-ген-ді
 ден-ца плач, горь-кий плач! Как жес-ток был

Аб. *f*

қа-ра тас, е-ңі-ре-ген-ді кө-рі-жас. А-та(а)-наң-
 Кен-гир-бай, раз-ве за-быть мог наш на-род, раз-ве в тот

Аб. *sf*

нан сү-ра-шы, қорғап(а)е-кен Ке-бек-ті? Жоқ!
 час, тот злой час, Ке-бе-ка про-клял кто? Нет!

Agitato. Più mosso f

Аб.

Жок!
Нет!

Кең- гир- бай- дан көр- ген-
Кең- гир- бай был об- ви-

mf

Аб

д, бар- лық пә- ле се- беп- ті.
нен, в страш-ном том кро- ва- вом дне.

Аб

Шық-пақ- пы- сың сен бү- гін,
Се-год- ня хо- чешь о- пять

ff

Аб

а-рамқұс-тай қан көк- сеп,
злу-ю бе-ду на- кли- кать.

қарғыс-пен алып ке- зек-
Ведь бу-дет на-род про-кли-

Аб

ти? Ал, Ай-дар ти- сін қо- лы- на,
 нать. Да, се-год- ня вы мө- сти пол- ны,

Аб

а-ра түс- пен жо- лы- на, Сон- да шы- дап ту- рар
 но не даст вам свер- шить суднад Ай- да- ром на-

Аб

ма, мына отыр-ған ха- ла- йық? Қан- қор бол-ған қан- ды көз,
 род, суднад Ай- да- ром на- род, он за- щи- тит, наш на- род,

Аб

сен-дей кө-ріп көз- зап- ты.
 вам не от-даст Ай- да- ра.

mf *рассо rit.* *mf*

Allegro moderato

А.б.

С.

Шық-пақ е-мес он-дай жан, ақ-пақ е-мес а-дал қан! Айт би-лік-ті, ақ-са-
 Нет, мы не поз-во-лим, чтоб ли-лась не-вин-ных кровь. Ты ска-жи, ак-са-

А.

хор

Т.

Шық-пақ е-мес он-дай жан, ақ-пақ е-мес а-дал қан! Айт би-лік-ті, ақ-са-
 Нет, мы не поз-во-лим, чтоб ли-лась не-вин-ных кровь. Ты ска-жи, ак-са-

Б.

S. қал! Жи-ре- нш айт а- рам- нан!
 қал, прав-ду ска- жи, будь спра-вед- лив.

A. қал! Жи-ре- нш айт а- рам- нан!
 қал, прав-ду ска- жи, будь спра-вед- лив.

T. қал! Жи-ре- нш айт а- рам- нан!
 қал, прав-ду ска- жи, будь спра-вед- лив.

B. қал! Жи-ре- нш айт а- рам- нан!
 қал, прав-ду ска- жи, будь спра-вед- лив.

mf Сырттан

S. Бар ма сөй- лер, а- га- йын?
 Кто просит сло- ва е- ще?

A. Сөз жоқ ен-ді айт- па-ған,
f Все сло-ва у- же яс- ны,

T. Сөз жоқ ен-ді айт- па-ған,
f Все сло-ва у- же яс- ны,

B. Сөз жоқ ен-ді айт- па-ған,
f Все сло-ва у- же яс- ны,

S. ба- я- ғы- ны та- ғы да жоқ із-деу-ші қай- та- дан.
ре- чи боль-ше не нуж-ны, нет, хва-тит спо-рить без кон- ца,

A.

T. ба- я- ғы- ны та- ғы да жоқ із-деу-ші қай- та- дан.
ре- чи боль-ше не нуж-ны, нет, хва-тит спо-рить без кон- ца,

B.

S. Би-лк-ти айт, ақ-са- қал!
при-го-вор ска- жи, ак- са- қал!

A.

T. Би-лк-ти айт, ақ-са- қал!
при-го-вор ска- жи, ак- са- қал!

B.

Andante

mf

Сырттан

Сөз а- я- ғы сар-кыл- ды,
О- кон-чен суд, про- бил час,

уа, а- ға- йын! А- ян- бас- тың ал- ды
братн- я мо- и! У зло- дейст- ва сте-

C. жар, сол ба- са- тын шар- қың- ды.
на, и про- бить е- е мы долж- ны,

C. Көрім жу- ық тө- рім- нен, ой-ғ(а)а-ла- мын ар- тым-
быть справед-ли- вым мой долг, я в жиз-ни мно- го ви-

C. ды. Тың-д(а)а-ға-йын, қа-рын- дас, айт-тым мы-на нар-қым-
дел. Слушай, на-род, при-го- вор, что вам ска-жу я сей-

Piu mosso (Абайға қарап)
(Обращаясь к Абаю) 3

C. ды. А-йып-ты ма сол е-кеу?
час. Что есть ви-на их дво-их,

C.

А-йы-бың-да кү- мән жоқ,
в том нет сомнень-я, брать-я,

А-йы-бын А-бай тар-та-сың,
за-щи-тил А-бай их дво-их.

C.

а-ра би-ге кі- нәң жоқ!
О-кон-чен суд над ни- ми!

C.

(Жиреншеге карап)
(Обращаясь к Жиренше)

Өл-мек жолма сол е-
Толь-ко о-дин ви- жу

C.

кеу?
путь,

Та-ны-дым тен-тек тар-пың- ды.
чтоб ре- шить судь-бу их дво- их.

Ит те бол-
Я не про-

C. са өл-ме-сін... қар-ғыс а-лып, қа-ра боп,
дам смер-ти их! Я не хо-чу, чтоб во след

C. шу-ла -т(а)л-ман хал-қым-ды!
слы-шать от вас про-клять-я!

Allegro (Халық қуанып, ду етеді...)
(Народ обрадован)

C. Ал-ди-яр, құл-дық, қа-ри-я! Қай-да-сың, Ай-дар?
Сла-вен будь, о муд-рый судья! Ты спа-сен, Ай-дар!

A. Хор

T. Ал-ди-яр құл-дық, қа-ри-я! Қай-да-сың, Ай-дар?
Сла-вен будь, о муд-рый судья! Ты спа-сен, Ай-дар?

B.

S. Қай- да-сың, А- жар? Сү- йін- ши, жар? сү- йін- ши!
 Спа- се- на А- жар! Счас- тья вам, счас- тья вам,

A.

T. Қай- да-сың, А- жар? Сү- йін- ши, жар? сү- йін- ши!
 Спа- се- на А- жар? Счас- тья вам, счас- тья вам,

B.

S. Сү- счас- йін- ши!
 счас- тья вам!

A.

T. Сү- счас- йін- ши!
 счас- тья вам!

B.

(Сырттан, Абай тобы, халық — бәрі тарайды... Сахнада Жиренше, Нарымбет, Мес оңаша қалады)

(Все расходятся... На сцене лишь Жиренше, Нарымбет и Мес)

ҚАСТАНДЫҚ САХНАСЫ

СЦЕНА ЗАГОВОРА

Lugubre

p *p*

Нарымбет

Сүй-гн-ш ме, кө-рер- мін,
Я по-ка-жу "счас-тья вам!"

Н. әл-ақ қап-тай ке-лер- мін!
О-том-щу за все, я кля- нусь!

ҚАСТАНДЫҚ САХНАСЫ

СЦЕНА ЗАГОВОРА

Lugubre

p *p* *bbb*

Шарымбет

Сүй-гн-ші ме, кө-рер- мін,
Я по-ка-жу "счастья вам!"

Н.

ә-лі-ақ қап-тай ке-лер- мін!
О-томщү за все, я кля- нусь!

Н.

Жиренше

Ай бат-қан-дай жо-ға-лып, а- я-ныш кет-сін ен- де- ше,
И я кля-нусь мстить, жа-лос-ти не зна- я в гру-ди!

Ж.

А-қы-ра тұр-ған а- ю-дай, кек қай-на- сын
Словно зверь ране-ный го-тов им о- том- стить!

Нарымбет

А-та-лы жауым А-бай деп, ант-е- те-мін ен-де-ше!
С э-то-го дня А-бай мой враг! Я о- том-щув том клянусь!

Ж.

ен- де-ше.
о- том-стить!

А- рам бол- сын,
Ско- ро ждет е-

Н. *Мес*

Ант е- те- мин ен- де- ше! А- рам бол- сын бар қас- тық,
 Страш- ной бу- дет мечь мо- я! Ско- ро ждет е- го бе- да,

Ж. бар қас- тық, со- ған қап- тап
 го бе- да, будь он про- клят

simile

М. со- ған қап- тап кел- ме- се!
 будь он про- клят на- всег- да!

Ж. кел- ме- се, кел- ме- се!
 на- всег- да, на- всег- да!

Нарымбет (қалтасынан у сауытын алып, Жиреншеге береді)
 (достает флакон с ядом и передает Жиренше)

Қар- ғыс пен а- жал қа- нат
 Будь про- клят во- век, пусть па-

Н.

боп, се-рік-тес-сін мы-на- ган. Жан бол-ма-
дет, смерть пусть па-дет на те- бя! Я о- том-

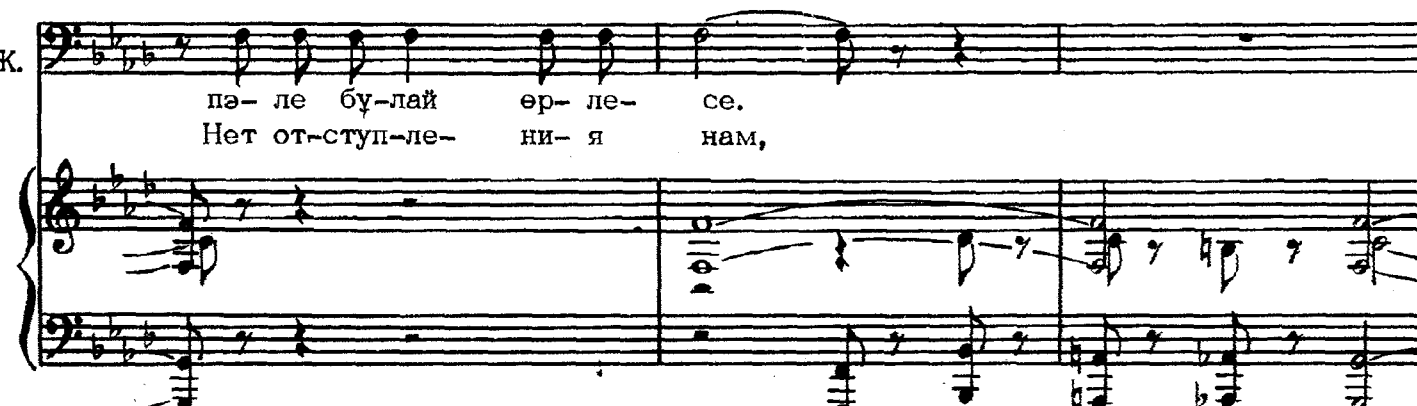
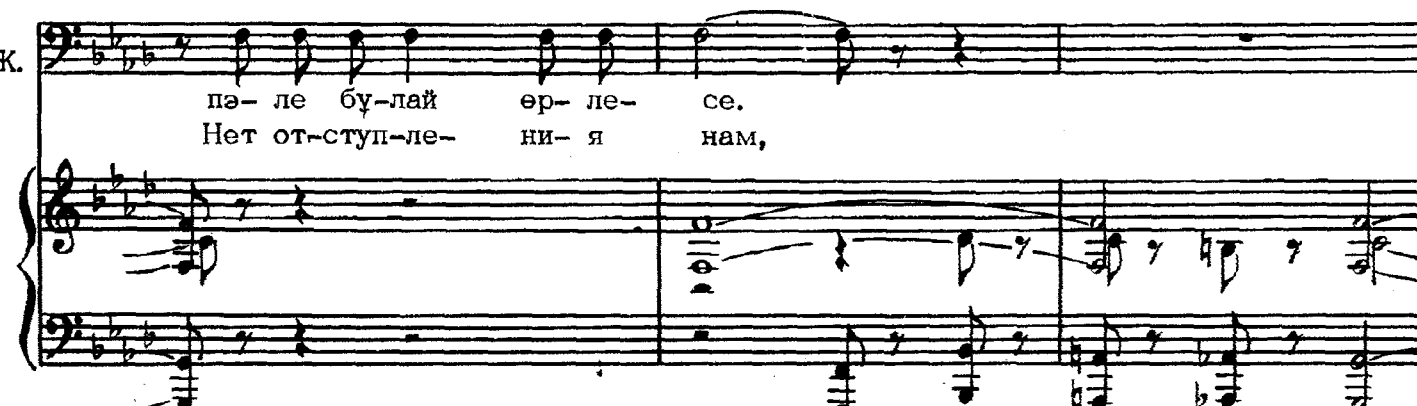
Н.

йық е-гер-де, А-бай өл-ме-се!
щү, в том кля-нусь! У-мрешь ты, А-бай!

Жиренше (у сауытын қалтасына салады)
(прячет флакон в карман)

О-сы)ақ бол-сын бай-лау-ым,
Вот ре-шень-е на-ше!

Ж.

пә-ле бұ-лай ер-ле-се.
Нет от-ступ-ле-ни-я нам,

Нарымбет

Ж. Тек тыл-сым-дай бе-рик
Бу-ду мол-чать, я кля-

Тек тыл-сым-дай бе-рик бол!
тай-ну хра-ни, клят-ву дай!

Н. бол! Серг бе-ре-мин!
нусь! Бу-ду мол-чать!

Мес Серг бе-ре-мин!
Бу-ду мол-чать!

Н. Ант е-тем!
Я кля-нусь!

М. Ант е-тем!
Я кля-нусь!

(Бәрі тарайды)
(Расходятся)

**УШІНШІ ПЕРДЕ
ДЕЙСТВИЕ ТРЕТЬЕ**

Төртінші көрініс

Картина четвертая

Той күні. Қанаттаса тігілген үйлер. Бір жақта дала көрінеді. Алыста жайлау.
Қарлығаш, оның соңынан Қокбай шығады.

День свадьбы. Ряды юрт. Вдали степь, джайлау... Выходят Карлыгаш, за ней –
Кокбай.

Allegro giocoso

Кокбай (Кокбай)

Қар- лы- ға- шым!
О, Кар- лы- ғаш!

Қар- лы- ға- шым!
О, Кар- лы- ғаш!

Қа- лам қа- сым!
О, Кар- лы- ғаш!

К-й

Ақ- қу-ым- сың ал- дым-д(а)уш-қан, ар-тың-да-ғы
 Ле- бедь мо- я, ле-тишь быс-тро, со-кол я твой,

К-й

мен (ы)-ла-шын. О- йы- сар- лық
 ты по-го- ди! Ду- ма-ешь ли

К-й

кү- нің бар ма, оң-да, кү-дай, көз-дің жа- сын.
 о- бо мне? Я жду те- бя, и- ди ко мне

Allegretto

The piano introduction consists of two staves. The right hand features a melodic line with several triplet markings (indicated by the number '3' and a bracket). The left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and moving lines.

mf Карлыгаш (Карлыгаш)

Кү-ры-са-шы күл-қы-ның, қа-шан көр-дің сі-рә да, жы-лап жүр-ген
 Что о-пять ты го-во-ришь, где ты ви-дел, мне ска-жи, что-бы со-кол

The vocal line is written on a single staff with a treble clef. The piano accompaniment is on two staves (treble and bass clefs). The piano part features a steady accompaniment of chords in the right hand and a more active line in the left hand.

К. (ы)-ла-шын? А! Ол е-мес, жем-тік аң-ды-
 сле-зы лил, а! Я зна-ю, да, да, э-то лишь сло-

The vocal line continues on a single staff. The piano accompaniment continues on two staves, maintaining the harmonic and rhythmic structure established in the previous section.

К. ган қа-ра құс-пын де-сең-ші, сол е-мес пе дәл ра-
 ва! Ско-ре-е кор-шун ты, в том при-знай-ся пре-до

The vocal line concludes on a single staff. The piano accompaniment concludes on two staves, ending with a final chord in the right hand and a sustained note in the left hand.

К.

сын?
мною.

marcato

Кокбай (Кокбай)

sf

Ал-да кү- дай, не дей- ди, ма- зақ е- мес на- за- рың, қа- шан
Бо- же мой! Что за сло- ва! Не шу- ти со мно- ю ты, луч- ше

(Абай, Айдар, Әзім шығады)
(Выходят Абай, Айдар, Азим)

К.й

ме- ні де- мей- ди?
лас- ко- во взгля- ни.

Абай

Кок- бай, ал- да сор- лы не дей-
Кок- бай! Что, не- счаст- ный, го- во-

Аб

сиң, жылау за-рың кө-бей-сін.
ришь? О чем ты про- сишь е-е?

Көкбай (Кокбай)

А- бай а- га, А- бай а- га!
А- бай а- га! А- бай а- га!

Кй

Мү- ның д(а)а- ты дос-тық па, жы- лай- сың деп ше-ней-
Раз- ве э- то друж-бы знак? Не о- жи- дал я от те-

rit.

Moderato

Кй

сиң?
бя!

Абай

Ал- да ба-қыр, жы-лау- лар, қал- ды мае-кен сі-рә
О, мой друг, ты прос- ти, что не-воль-но о-гор-

Аб.

да, чил! сен Что төк- пе-ген қай- ғы, зар?
слу- чи- лось, ска- жи!

Аб.

Айт-шы ра-сын, Кар- лы- гаш, қан- дай ар- ман мұ- ны.
Что слу-чи-лось, Кар- лы- гаш? О чем меч- та, о чем пе-

Аб

бар?
чаль?

mf

dolce

poco rit.

Карлыгаш (Карлыгаш)

А- бай а- га, бил- мей- сіз бе,
 А- бай а- га, ска- жу я Вам,

о- на- ша- да ме- н(і)аң- ды- са, ө- лп- та-
 всю- ду за мной бе- га- ет он. И взы- ха-

лып ү- зіл- се де, қан- дай ар- ман бар- дей- сіз?
 ет, и стра- да- ет. Что замечта у не- го,

И- лан, ал- дан де- ме- се, ша- ри- ғатай- тар дей- сіз бе?
 Я не ве- рю е- му, не ша- ри- ат на у- ме!

Абай

А- шу де- ген о-ңай жа- уап, аж- уаң ар- тық,
Не сер- дись ты на не- го, ты е- му верь,

mf

Аб

Қар- лы- ғаш. Бі- ле бил-се Көкбай-ға, би-лік о- сы а- я-мас!
Қар- лы- ғаш, но стро-га будь с ним,- вот те-бе мой на-каз!

Көкбай (Кокбай)

Тө-ре-лік айт деп тіл(е)п пе(е)м, ет- ті-ңіз ғой ен- ді қас.
Я не про-сил за- щи- ты, на е- е Вы сто- ро- не!

Абай

Бе-ре-ке бол- са ар- ма-ның, А- жар, Ай- дар
Луч-ше вам, спор от- бро-сив прочь, свадь- бе пес- ня-

Аб

қы- зы- ғын,   той- ды бас- тар   е- ке-
ми по- мочь,   чтоб за- по- мнил   стар и

Аб

уң,   а- сы-рың-дар   қы- зу-   ын!
млад   свадьбу Ай- да- ра и   А- жар.

(Көкбай, Қарлығаш шығып кетеді. Тойға келген халық жиналады, Абай олардың арасында...)

(Кокбай и Карлыгаш уходят. На сцену собирается народ, Абай вместе со всеми)

ХАЛЫҚ ХОРЫ

ХОР НАРОДА

Moderato

С. А.
Хор Ай- дар шық- сын ор- та- га,
Пусть Ай- дар сын вый- дет в круг,

Т. Б.

f

С. А.
айт- сын ә- нин хал- кы- на! Жыр тың-
для на- ро- да- пусть спо- ет! Пес- тың-
Т. Б. ню

S. A. дау- га жи- нал- дық бұл- да ма- сын
слу- шать мы со- бра- лись, чуд- ну-ю пес- ню

T. Б.

S. A. қол- қа- га. Шық- сын Ай- дар
о люб- ви! Вый- ди в круг к нам,

T. Б.

S. A. Сор- та- га. дар!
наш Ай- дар!

T. Б.

(Айдар ортага шыга бергенде, оны Әзім тоқтатады)
(Айдар хочет выйти к народу, но его останавливает Азим)

ӘЗІМНІҢ АРИОЗОСЫ

АРИОЗО АЗИМА

Ноты с сайта www.notarhiv.ru

Piu mosso

Әзім (Азим)

Ай- дар, Ай- дар! А- ла-сың ба
Ай- дар! Ай- дар! Слу-шай ме- ня!

нар

ті-лім- ді?
По-до- жди!

Айдар

Не де-мең, ай- та ғой, не де-мең, ай- та ғой, ай- та ғой!
Ну го-во-ри, что те- бе? Ну го-во-ри, что те- бе, что те-бе?

Әзім (Азім) 3 3 3

Айт па, тоқтат жы-рың-ды! Көр-ме-дің бе әл-гі-ні, та-ғы да
 Пес-ню не пой, я про-шу! Пес-ней сво-ей о- пять ты на-вле-

Айдар

Ә. жұрт бү-лін-ді. Ай-там, Ә-зім, ай-
 чешь бе-ду! Я бу-ду петь, А-

f *Piu mosso* (Айдар кетеді. Әзім жалғыз қалады)
 (Айдар уходит, Азім остается один)

А-р там, бө-ге-ме!
 зим, прочь с пу-ти!

Allegro agitato

Әзім (Азим)

Кет- тің бе?
Ты у- шел?

Кет- тің-
Ты у-

Moderato

mf

бе?
шел?

Кет-тің бе, а-ял-да- май ас-қақ жол-ға?
Ты у- шел, сам ты из-брал тер-нис-тый путь!

Piu mosso

Кет-тің бе, ме-ні са-нап эл-сіз қор-ға?
Ты ме-ня, значит, ре-шил прочь от-толк-нуть!

Кет-тің бе, А-бай-ды-ер-
Ты те-перь вме-сте с А-

Ә. тип, а-та жау боп, кет-тімде, ал ен-де-ше, қа-лық
ба-ем мой враг, не по-жа-ле-ю те-бя, в том кля-

Ә. сор-ға, қа-лық сор-ға!
нұс-я, в том кля-нұс-я!

Ә. Ай-ры-лам, мен де кет-тім жолым бө-
Я по-рвал с э-то-го дня друж-бу с то-

Ә. лек! Ай-ры-лам, е-ре-рім жоқ кет-тіме-рек! Ай-ры-лам жольжо-ра-ра-
бой. Я у-шел прочь от те-бя, на-ши пу-ти ра-зо-шлись на-всег-

га қай-рыл- мақ- қа, ке-мел би а-ру-а-
 да, на- всег- да! О- том- шу я те-

ҒЫН жүр-мин же- беп!
 бе, о- том- шу!

f Кет-тің бе? Кет-тің бе?
 Ты у- шел? Ты у- шел!

Кет-тің бе, а-ял-да-май ас-қақ жол-ға? Кет-тің бе, ме-ні са-
 Ты у-шел, сам ты из-брал тер-нис-тый путь! Ты ме-ня, зна-чит, ре-

(Әзім ыдысқа у құяды)
(Азим наливает в посуду яд)

Э. нап әл-сіз қор-ға? Кет-кен сен, жет-кенің жөн а-жа-лы-на,
шил прочь от-толк-нуть. Ты у-шел, те-черь най-дешь сво-ю смерть,

Э. кет-кен сен, қас ен-гіз-бей а- да-лы- ма,
и те-бя сгу-бит бе-да, в том кля-нусь я,

Э. а- да- лы- ма!
в том кля-нусь я!

Абай мен Айдарды қоршап жастар, халық шығады. Көкбай, Әзім солармен бірге.
Входят Абай и Айдар в окружении молодежи и народа, с ними Кокбай и Азим.

Бәрі көңілді. Айдардың жыры халыққа ұнаған... Шөлдеген Айдарға
 Әзім у салынған қымызды ұсынады...
 Все благодарны Айдару за песни. Уставший, Айдар просит пить.
 Азим наливает ему отравленный кумыс...

Con moto

Абай *3*

Қу-а-на-мын ел қу-ан-са, жа-бық кө-ңіл көп жү-бан-са.
 Как я рад, что сбы-лась на-ша ра-дость, на-ше счас-тье,

dolce

Аб *3*

Ар-ман ал-да А-ла-тау-дай, сіл-те со-лай, сіл-те, сіл-те
 и меч-та-ми у-но-шусь вы-ше гор, вы-ше гор,

Аб *3*

жас қы-ран-ша! А!
 как о-ред!

poco rit.

Allegretto

Аб

Бас- тау- шы- сы мақ- тан е- мес,
Кто празд- ник наш по-ве- дет сей- час,

Аб

мақ- тау а- қын со- ны- н(а)ер- сін. Арт- та- ғы-
тот пусть пес- ню нам спо- ет. Пес- ню о люб-

Аб

ның а- йы- бын аш, ел кө- ше- тін бе- тін
ви пусть слу- ша- ют все. Эй, ско- рей, ско- рей сю-

Аб

көр- да! сін! Арт- та- ғы- ның
Пусть ве- сель-

Аб.

а- йы- бын аш, е- л ке- ше- тын бе- тын көр- сін!
 е и счас- тье здесь се- го- дня ра- ду- ют нас!

Аб.

Аб.

"Ең-лік" - ме-нің сүй-ген жы-рым, тың-сым дү-ние а-шар-сы-рын. Ай-дар ас-ты
 "Ең-лік" э-то чу- до-пес-ня, в э-той пес-не все за-гад-ки, в ней Ай-дар до-

Аб.

жа- на бел-ден, қыз-ған- ба, ер, қыз-ған- ба, ер, өз- ге- ле-
 стиг вер-ши- ны, не за- ви- дуй, не за- ви- дуй ты ни- ко-

Әзім (Азім) (кекетіп)
(усмехаясь)

Қыз-ған-ба, ер, қыз-ған-ба, ер, өз-ге-ле-рің.
Не за-ви-дуй, не за-ви-дуй ты ни-ко-гда!

риң. А -
гда!

Piu mosso

Көкбай (Кокбай)

Аз-ға тын-бас а-қын за-ры,
Не бо-ясь, что вновь на-ка-жут,

қа-мап тұр-сын қа-лық со-ры. Айт де-ген-ді айт-пақ е-мес,
ты по-ешь, по-эт наш сме-лый, и не то, что нам при-ка-жут,

К-й

айт-па- ган- да мең- зер жо- лы. Бай- га- зым бұл сол жо- лы- ңа,
а что серд- це петь ве- ле- ло. Со сво- им пе- ром мя- теж- ным

К-й

до- лы қа- лам ал қо- лы- ңа. Аз- бын де- ме, ал- дың - жар- қын!
ты и- дешь, го- то- вый к бо- ю. Сме- ле- е пой, свет- лый день й-

К-й

О- сы бе- тиң жет- кі- зе- ді, ті- леу- лес ел- дің мо- ны- на!
дет, весь на- род те- перь с то- бой, весь на- род те- перь с то- бой!

Абай

Ал, а- га- йын, сен қос- та, шал-қы-
Пой, весь на- род! За- пе- вай! Ве-се-

Аб

сын лись, шат-тық ай-на-ла! Шек-сіз қы-зу той бас-
ра-дось кру-гом! Не-бы-ва-лый пир на-

Аб

та! Шек-сіз қы-зу той бас-та!
чем, мы пир на-чем на ра-дось!

(Ажарды шымылдықпен қыз-келіншектер ертіп келеді)

(Девушки и молодые выводят Ажар, на вытянутых руках неся перед ней развернутый занавес)

ҚЫЗДАР БИ ТАНЕЦ ДЕВУШЕК

Allegretto

dolce

p

mf

The musical score is written for piano and consists of five systems of staves. Each system contains a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The tempo is marked 'Allegretto' and the mood is 'dolce'. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings. The first system starts with a piano (*p*) dynamic and a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second system features several accents (^) in the bass line. The third system has a series of slurs and accents in both hands. The fourth system continues with slurs and accents. The fifth system ends with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and a slur.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) features a melodic line with slurs and accents, including a fermata over the first measure. The left hand (bass clef) provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines. The key signature is one sharp (F#).

Second system of the musical score. The right hand continues the melodic development with slurs and accents. The left hand features a rhythmic pattern of chords with accents (^) above them. The key signature remains one sharp.

Third system of the musical score. The right hand has a more complex melodic line with slurs and accents. The left hand continues with a steady accompaniment. The key signature is one sharp.

Fourth system of the musical score. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords and accents (^). The key signature is one sharp.

Fifth system of the musical score. The right hand has a melodic line with slurs and accents. The left hand continues with a steady accompaniment. The key signature is one sharp.

Sixth system of the musical score. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand has a rhythmic accompaniment with chords and accents (^). The key signature is one sharp.

First system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with a wavy hairpin (w) above the first measure. The bass clef staff contains a bass line with three upward-pointing accents (^) above the second, third, and fourth measures. The key signature is one sharp (F#).

Second system of musical notation. The treble clef staff features a complex texture with many beamed notes and rests. The bass clef staff contains a steady bass line with eighth notes. The key signature is one sharp (F#).

Third system of musical notation. The treble clef staff has a melodic line with a wavy hairpin (w) above the first measure and a marcato (M) hairpin above the last measure. The bass clef staff contains a bass line with eighth notes. The key signature is one sharp (F#).

Fourth system of musical notation. The treble clef staff has a melodic line with a wavy hairpin (w) above the first measure. The bass clef staff contains a bass line with eighth notes and upward-pointing accents (^) above the second, third, and fourth measures. The key signature is one sharp (F#).

Fifth system of musical notation. The treble clef staff features a complex texture with many beamed notes and rests, including a wavy hairpin (w) above the last measure. The bass clef staff contains a bass line with eighth notes. The key signature is one sharp (F#).

Sixth system of musical notation. The treble clef staff has a melodic line with a wavy hairpin (w) above the first measure. The bass clef staff contains a bass line with eighth notes and upward-pointing accents (^) above the second, third, and fourth measures. The key signature is one sharp (F#).

Moderato

S. A. Хор

Шал-қы-сын шат-тық ай-на-ла, ай-на-ла, ай-на-ла, қы-зу
 Радостный праздник мы на-чнем, мы на-чнем, мы на-чнем. Свадь-бу мо-ло-

T. Б.

Шал-қы-сын шат-тық ай-на-ла, ай-на-ла, шек-сіз қы-зу
 Радостный праздник мы на-чнем, мы на-чнем. Свадь-бу мо-ло-

C. той бас- та!
 ДЫХ на- чнем,

A. той бас- та, той бас- та, той бас-
 мы на- чнем свадь-бу мы про-ве-

T. той бас- та, той бас- та, той бас-
 мы на- чнем свадь-бу мы про-ве

B. той бас- та, той бас- та, той бас-
 ДЫХ на- чнем свадь-бу мы про-ве

C. Той бас- та, той бас-
 на- чи- най! На- чи-

A. та, та! той бас- та!
 дем, на- чи- най!

T. та, той бас- та, той бас-
 дем, на- чи- най! На- чи-

B. та, та, той бас- та,
 дем, на- чи- най!

ff

C. та, най! той бас- та! най! На- чи- най!

A. Той бас- та, той бас- та! На- чи- най, на- чи- най!

T. та, най, той на- бас- чи- та! най!

B. Той бас- та, той бас- та! На- чи- най, на- чи- най!

C.

A.

T.

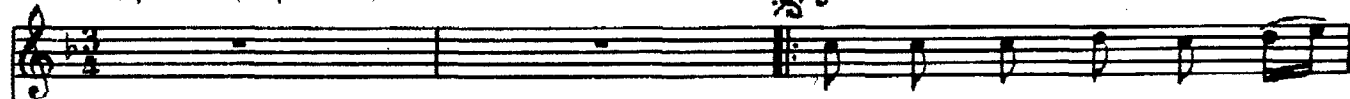
B.

БЕТАШАР ӨНІ СМОТРИНЫ НЕВЕСТЫ

Allegretto

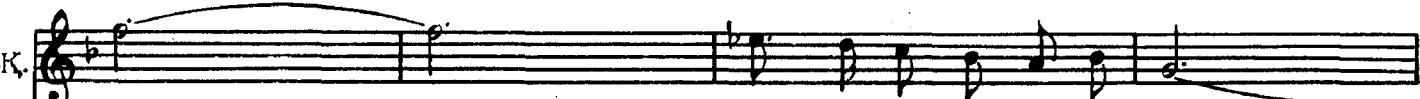
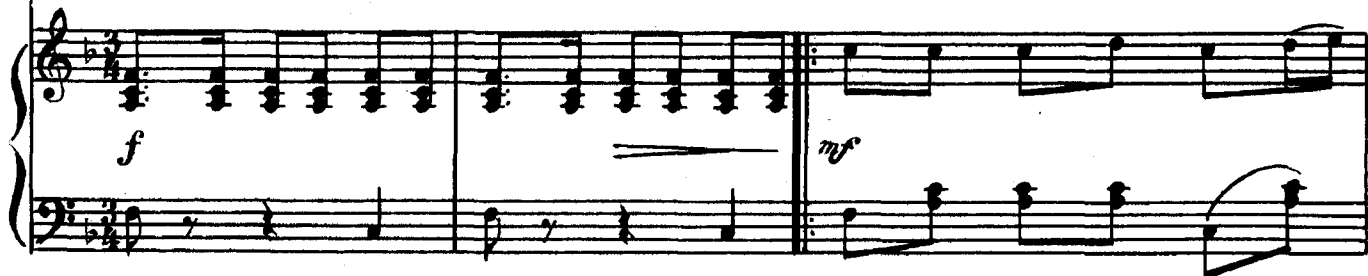
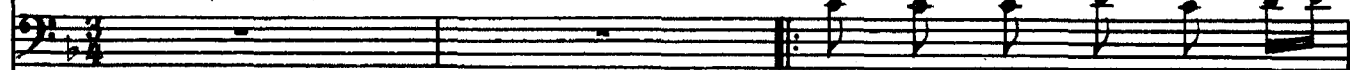
Карлыгаш (Карлыгаш)

f

1. Бас-тал-ды)о- йын бас- тал-
Свадь-бу мы на- чнем сей-
2. Мәң-гілік ке- лін ал- дын-
О не- вес- те мы по-
3. А- қыл, ми- нез, па- ра-
И уч- ти- ва и ум
4. Ал- дын- да- ғы а- ға
f Все в не- вес- ту влю- бле-

Көкбай (Көкбай)

ды, бас- та- ла- ды бет- а- шар,
час. Про- сим всех по- слу- шать нас.
да, сы- па- йы- лық жа- ра- сар,
ем, сла- ва ей зве- нит кру- гом
сат, бұл ө- мир- де ке- лін- нің,
на, из по- дру- жек ни од- на
лар, кө- ре- міз деп ын- ты- ғып,
ны, кра- со- той по- ко- ре- ны.

К.

бас- та-ла-ды бет- а- шар, ай- ты-ла-ды бет- а- шар,
 Мы на-чнем смот-ри- ны. Мы спо-ем смот-ри- ны,
 көр-кін айт-сақ ке-лн-нің, ай мен күн-ге та-ла- сар,
 хо- ро-ша, ми- ла о- на. Свет- ло-ли- ка, как лу- на.
 бұл ө-мир- де ке-лн-нің, бә- ри-мен де са- на- сар,
 Кра-со-той ей не рав- на, кра-со-той ей не рав- на.
 кө-ре-міз деп ын-ты- гып, жал-тақ, жал-тақ қа-ра- сар.
 Ви-деть все е- е хо- тят, ви-деть все е- е хо- тят.

К-й

К.

ай- ты-ла-ды бет- а- шар. // - сар.
 мы спо-ем смот-ри- ны. // - ша!
 ай мен күн-ге та- ла- сар.
 ах, не-вес-та хо- ро- ша!
 бә- ри-мен де са- на- сар.
 ах, не-вес-та хо- ро- ша!
 жал-тақ, жал-тақ қа- ра-
 ах, не-вес- та хо- ро-

К-й

С. А. *f*

Хор

Көр-кн айт сақ ке-лн-нц, ай мен күнге та-ла-сар,
 Хо-ро-ша, ми-ла о-на, свет-ло-ли-ка, как лу-на.
 Ал-дын-да-гы а-га-лар кө-ре-миз деп ын-ты-ғып,
 Все в не-вес-ту влюбле-ны, кра-со-той по-ко-ре-ны.

С. А. *f*

Т. Б.

ай мен күнге та-ла-сар!
 Ах, не-вес-та хо-ро-ша!
 жал-тақ, жал-тақ қа-ра-
 Ви-деть все е-е хо-

//-сар.
 //-тят.

Карлыгаш (Карлыгаш)

Көкбай (Көкбай)

Ке-лн-ди ен-ди кө-рн-ңіз, кө-рн-дн-гн бе-рн-
 По-казать не-вес-ту вам, и по-дар-ки по-лу-

К.

нз!
чить!

А- сыл а- га, А- бай а-
Друг наш вер- ный, А- бай- а-

К.

га, қай- (ы)на- та- га бір сә- лем!
га, по- клон те- бе и при- вет.

(Ажар иліп, тәжім етеді)
(Невеста делает поклон)

С. А.

Хор

Т. Б.

А- сыл а- га, А- бай а- га,
Друг наш вер- ный, А- бай а- га,

1710 (1710)

К. *К.*
 ніз! А- сып а- га, А- бай а-
 чить! Друг наш вер- ный, А- бай- а-

К-й *К-й*

(Ажар иліп, тәжім етеді)
 (Невеста делает поклон)

К. *К.*
 га, қай- (ы)на- та- га бір сә- лем!
 га, по- клон те- бе и при- вет.

К-й *К-й*

С. А. *С. А.*
 Хор

Т. Б. *Т. Б.*

А- сып а- га, А- бай а- га,
 Друг наш вер- ный, А- бай а- га,

S.
A.
T.
B.

кай- (ы)н а- та- га бір са- лем!
по - клон те- бе и са- при- вет!

Detailed description: This block contains the vocal staves for Soprano (S.), Alto (A.), Tenor (T.), and Bass (B.). The lyrics are in Ukrainian. The Soprano part has a melodic line with some grace notes. The other parts provide harmonic support. The lyrics are: кай- (ы)н а- та- га бір са- лем! по - клон те- бе и са- при- вет!

Detailed description: This block shows the piano accompaniment for the first system. It features a right-hand part with chords and moving lines, and a left-hand part with a steady bass line. The music is in a minor key, indicated by the key signature of two flats.

Detailed description: This block shows empty vocal staves for Soprano and Alto, indicating that these parts do not have lyrics in this section.

Detailed description: This block shows the piano accompaniment for the second system. The right hand has more complex chordal textures and melodic fragments, while the left hand continues with a rhythmic bass line.

Detailed description: This block shows empty vocal staves for Tenor and Bass, indicating that these parts do not have lyrics in this section.

Detailed description: This block shows the piano accompaniment for the third system. The music continues with similar harmonic and rhythmic patterns as the previous systems.

mf Карлығаш (Карлығаш)

mf Көкбай (Көкбай)

1. Мыр- за- лық- қа сын бү- гін!
 Кто се- год- ня щед- рей
 2. Жақ- сы ке- лін кө- рің- дер,
 На не- вес- ту по- смот- ри,

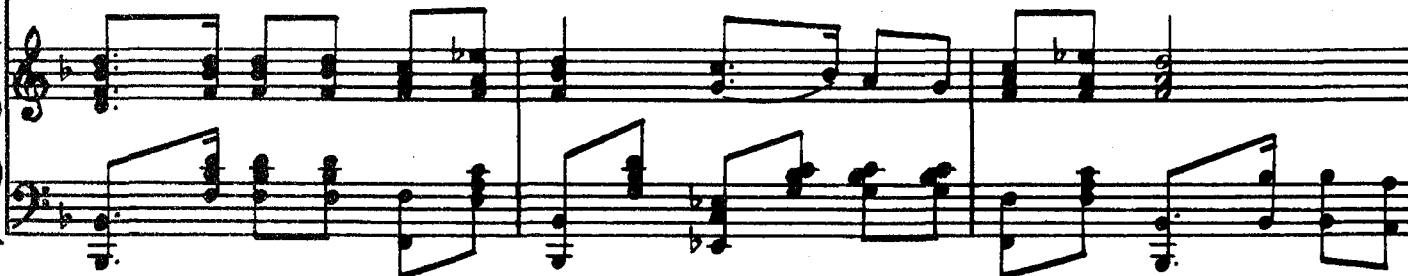
К.

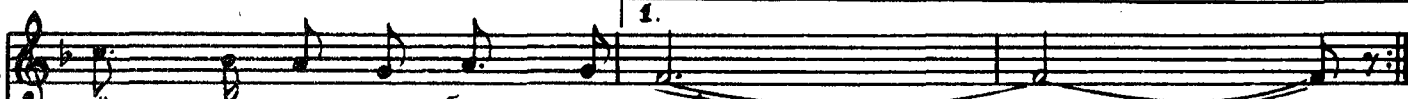
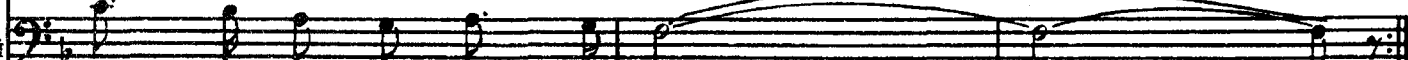
К-й

Топ- тан шы- рай сұ- раң- дар.
 мы уз- на- ем, друзь- я.
 жақ- сы пе- йіл бе- рің- дер!
 и по- дар- ки со- бе- ри.

К.

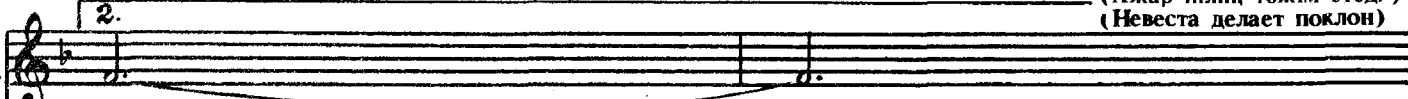
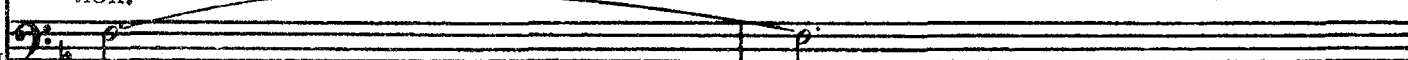
А- шы-ла- ды сыр бү- гін, Ә- зім ат- ты қай-на- ға,
 Са- мый щед-рый сре- ди нас Ә- то друг наш А- зим.
 Ке- лін бе-гін а- ша- тын, біз- ге сый-лық бе-рің- дер,
 Как ми-ла, как хо- ро- ша, свет- ло-ли- ка, как лу- на.

К.

1.
 қай- на- ға- ға бір сә- лем!
 Наш по- клон при- ми сей- час.
 қа- уы- мы- ңа бір сә-
 От не- вес- ты вам пок-

К.

2.
 // -лем!
 лон.

(Ажар иіліп, тәжім етеді)
 (Невеста делает поклон)

C. A. *f*

Хор *f*

T. B.

Мыр-за-лық-қа сын бү-гін! Э-зім ат-ты қай-на-ға,
Са-мый щед-рый сре-ди нас, э-то друг наш А-зім.

C. A.

T. B.

қай-на-ға-ға бір сә-лем!
Наш по-клон при-ми сей-час.

(Ажар халыққа иіліп, тәжім етеді)
(Невеста делает поклон)

poco a poco cresc.

(Кокбай мен Карлыгаш Ажарды Айдардың қасына отырғызады. Той қызу үстінде...)
(Кокбай и Карлыгаш усаживают Ажар рядом с Айдаром. Продолжение свадьбы)

ЖІГІТТЕР БИИ МУЖСКОЙ ТАНЕЦ

Allegro moderato

The musical score is written for piano and consists of six systems of two staves each. The tempo is marked 'Allegro moderato'. The music is in 2/4 time and features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, often beamed together. The score includes dynamic markings such as 'f' (forte) and 'p' (piano), as well as accents and slurs. There are also some performance instructions like 'pizz' (pizzicato) and 'tr' (trill). The key signature has one flat (B-flat). The score concludes with a double bar line and repeat dots.

First system of musical notation, consisting of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The music features a complex texture with many beamed notes and rests in the treble clef, and a more rhythmic bass line.

Second system of musical notation, continuing the piece. It includes several accents (^) above notes in the treble clef. The bass line continues with a steady rhythmic pattern.

Third system of musical notation, marked with a dashed line above it. It features a dense texture of beamed notes in the treble clef and a bass line with some chromatic movement.

Fourth system of musical notation, continuing the complex texture. The treble clef has many beamed notes, and the bass line has some chromatic movement.

Fifth system of musical notation, featuring several accents (^) above notes in the treble clef. The piece concludes this system with a *poco rit.* marking and a long note in the treble clef.

Sixth system of musical notation, starting with a *mf* dynamic marking. The treble clef has a melodic line with some chromaticism, while the bass line continues with a rhythmic pattern.

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves are in a key signature of one flat (B-flat). The music features a complex texture with many beamed eighth and sixteenth notes, often grouped in pairs or groups of four. The bass line is particularly active, with frequent sixteenth-note patterns.

The second system of musical notation continues the piece with two staves in treble and bass clefs. The notation is dense with beamed notes and slurs, maintaining the intricate texture established in the first system. The bass line continues with its characteristic rhythmic patterns.

Tempo I

The third system of musical notation features two staves. A dynamic marking of *f* (forte) is placed above the first measure of the bass staff. The music continues with complex rhythmic patterns and slurs. The bass line shows a clear rhythmic motif.

The fourth system of musical notation consists of two staves. Dynamic markings of *v* (accents) are placed above several notes in both the treble and bass staves. The texture remains dense and rhythmic.

The fifth system of musical notation is the final system on the page, consisting of two staves. A dynamic marking of *p* (piano) is placed above the first measure of the treble staff. The music concludes with a final cadence, indicated by a double bar line and repeat signs at the end of the staves.

This image shows a page of musical notation for piano, consisting of six systems of two staves each. The music is in G major (one sharp, F#) and 2/4 time. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a variety of rhythmic patterns such as eighth and sixteenth notes, chords, and slurs. The piece concludes with a double bar line and repeat signs.

«ҚАРЛЫҒАШ» ӘНІ МЕН БИ
 «КАРЛЫГАШ» — ПЕСНЯ И ТАНЕЦ

Piu mosso

mf

Tempo I
rit.

C. *mf*

Хор

Қар-лы-ғаш	қа- на- тын- дай	ә- нім же- ңіл,	сан қы- зық,
Қар-лы-ғаш,	как на крыль-ях	пес-ни, мчит-ся.	Вы- со- ко
Қар-лы-ғаш	а- зат құс- пын	ә- нім те- гін,	шат- тық- пен
Қар-лы-ғаш,	ты звон- ка, как	пти-ца-пес- ня,	и воль- на,

A.

C. ой-ын, өр-ле а-ғыл-те-гил, Кар-лы-ғаш! Ку-нім той,
 ты пор-ха-ешь, слов-но пти-ца, Кар-лы-ғаш! День и ночь
 жау-лы-ғым жоқ жан-ға ке-гім, Қар-лы-ғаш. О-йын-да
 жизнь сво-бод-на и чу-дес-на, Кар-лы-ғаш. Хо-ро-шо

A.

C. тү-нім о-йын, бә-рі ду-ман шыр-қа-ған, шат қы-зық пен се-іл кө-ңіл,
 тан-це-вать, ве-се-литель-ся мне лег-ко, мне сто-бо-ю, свет-ло-ли-цей,
 қы-зық ор-тақ, ө-рел-гі жоқ, қи-ыл-май ор-та-ға кір, ән-ші бе-гім,
 петь на свадь-бе, тан-це-вать, ве-се-лись и вый-ди в круг наш, ми-лая

A.

C. Қар-лы-ғаш! А-а! Ә-ні-ңе бас, кө-ңіл аш,
 Қар-лы-ғаш! Друг лю-би мый, до-ро-гой!
 Қар-лы-ғаш!
 Қар-лы-ғаш!

A.

C.
 құр- бы-құр-дас, қай-ран жас, сүй-ген ә- нiм Қар-лы- ғаш!
 Ты со- мно- ю вмес-те пой ә- ту пес- ню, Кар-лы- ғаш.

A.
 #p

C.
 А - сүй-ген ә-нiм,
 ә- ту пес-ню,

A.
 #p

C.
 Қар-лы- ғаш!
 Қар-лы-ғаш!
 А!
 А!

A.
 #p

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#). The music consists of a melodic line in the treble and a harmonic accompaniment in the bass.

Second system of musical notation, continuing the piece with similar melodic and harmonic structures.

Third system of musical notation, showing further development of the musical themes.

Fourth system of musical notation, maintaining the established musical style.

Fifth system of musical notation, concluding the first major section of the piece.

(Халык Айдарга)
(Народ обращается к Айдару)

Allegro moderato

Sixth system of musical notation, beginning with the tempo marking *Allegro moderato*. The music features a more active melodic line in the treble and a steady accompaniment in the bass.

С. А. Т. Б.

Хор

Ай- дар шық- сын ор- та- ға, айт- сын ә- нін
 Пусть Ай- дар наш вый- дет в круг, для на- ро- да

С. А. Т. Б.

хал- қы- на. Жыр тың- дау- ға жи- нал- дық,
 пусть спо- ет. Пес- ню слу- шать мы со- бра- лись,

С. А. Т. Б.

бұл- да- ма- сын қол- қа- ға, шық- сын
 чуд- ну- ю пес- ню о- люб- ви. Вый- ди

S. A.
Т. Б.

Ай- в круг дар к нам, ор- наш та- Ай- га! дар!

Andante

(Айдар ортаға шығады)
(Айдар выходит на середину)

АЙДАРДЫҢ ӘНІ ПЕСНЯ АЙДАРА

Andante

Айдар

mf

1. Айт- тым сә- лем, қа- лам
Я шлю при- вет Ка- лам-
2. Се- нен ар- тық жан ту-
Луч- ше те- бя ни- ко- го

f

Ар

қас, са- ған құр- бан мал мен бас.
қас, ты всех ми- лей и кра- ше.
мас, ту- са ту- ар, ар- тыл- мас.
нет, как люб- лю я те- бя!

f

Ар

Са- ғын- ған- да се- ні ой-
Вспо- ми- на- ю лишь о-дну те-
Бір ө- зің- нен бас- қа жан-
Толь- ко ты од- на мне жизнь и

А р

mf

лап, ке- лер көз- ге ыс- тық жас.
 бя, горь- ко пла- чу я, сле- зы лью,
 ға ын- ты- за- рым ай- тыл- мас.
 свет, пес- ню люб- ви я по- ю те- бе!

С.

1. Са- ғын- ған- да се- ні ой- лап,
 Вспо-ми- на- ю лишь од- ну те- бя,
 2. Бір ө- зің- нен бас- қа- ға
 Толь- ко ты од- на мне жизнь и свет,

А

Хор

Т.

1. Са- ғын- ған- да се- ні ой- лап,
 2. Бір ө- зің- нен бас- қа- ға

Б.

се- н(і)ой- лап, се- н(і)ой- лап,
 бас- қа- ға, бас- қа- ға,

C.
ке-лер көз- ге ыс- тық жас.
горь-ко пла- я, сле- зы лю,
ын-ты- за- чу ай- тыл- мас.
пес-ню люб- ви я рым по- тыл- ю те- бе!

A.
T.
ке-лер көз- ге ыс- тық жас.
ын-ты- за- рым ай- тыл- мас.

B.

Көс Ақша Тамаша

Айдар

(Абайға арнап)
(обращаясь к Абаю)

А-сыл а- дам...
Друг лю- би- мый...

Айдар тұншығып, ән айта алмайды. Ол құлай бастайды. Бәрі Айдарды сүйейді, су әкеледі...

Под действием яда Айдар чувствует себя плохо, он падает... Все его окружают

Agitato

C. *f* Не бол-ды? / Что с то-бой?

A. *f* Что с то-бой?

T. *f* Не бол-ды? / Что с то-бой?

B. *f* Не бол-ды? / Что с то-бой?

Agitato.

Что с то-бой? / Что с то-

C. А-сыл Ай-дар, не бол-ды? / О, Ай-дар, что с то-бо-ю?

T. О, Ай-дар, что с то-бо-ю?

T. *f* ды? бой?

B. *f* А-сыл Ай-дар, не бол-ды? / О, Ай-дар, что с то-бо-ю?

бой? / О, Ай-дар, что с то-бо-ю?

S. Не бол-ды? Не бол-ды,
Что с то-бой? Что с то-бой?

A. Что с то-бой? Что с то-бой?

T. Ай-дар, са-ған не бол-ды?
Ска-жи, Ай-дар, что с то-бой?

B. Ай-дар, са-ған не бол-ды?
Ска-жи, Ай-дар, что с то-бой?

S. а-сыл Ай-дар, не бол-ды?
Что с то-бо-ю, о, Ай-дар?!

A. Что с то-бо-ю, о, Ай-дар?!

T. а-сыл Ай-дар, не бол-ды?!
Что с то-бо-ю, о, Ай-дар?!

B. Что с то-бо-ю, о, Ай-дар?!

**ТОРТИНШІ ПЕРДЕ
ДЕЙСТВИЕ ЧЕТВЕРТОЕ**

Сахнаның бір жағы отаудың іші, бір жағы ашық дала, алысырақта тебе. Айдар ауру, әлсіз... Абай, Ажар, Қарлығаш, Көкбай, Әзім қасында отыр... Тыста — қалың жұрт.

Одно крыло сцены представляет внутренний вид юрты молодоженов, другое — открытую степь. Вдали — возвышенность. Айдар болен, при смерти. Абай, Ажар, Карлығаш, Кокбай, Азим сидят возле него. За сценой слышен гул народа...

Andante doloroso

The first system of the musical score is written for piano. It consists of two staves, treble and bass clef. The time signature is 3/8. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The music begins with a piano (p) dynamic marking. The melody in the treble clef starts with a quarter note, followed by eighth notes, and then a half note. The bass clef accompaniment features a steady eighth-note pattern.

The second system continues the piano accompaniment. It features two staves. The treble clef staff has a melodic line with some rests, while the bass clef staff continues with a rhythmic accompaniment of eighth notes. There are some dynamic markings like 'p' and 'f' throughout the system.

The third system continues the piano accompaniment. It features two staves. The treble clef staff has a melodic line with some rests, while the bass clef staff continues with a rhythmic accompaniment of eighth notes. There are some dynamic markings like 'p' and 'f' throughout the system.

The fourth system continues the piano accompaniment. It features two staves. The treble clef staff has a melodic line with some rests, while the bass clef staff continues with a rhythmic accompaniment of eighth notes. There are some dynamic markings like 'p' and 'f' throughout the system.

The fifth system continues the piano accompaniment. It features two staves. The treble clef staff has a melodic line with some rests, while the bass clef staff continues with a rhythmic accompaniment of eighth notes. There are some dynamic markings like 'p' and 'f' throughout the system.

The image displays a page of musical notation for piano, organized into five systems. Each system consists of a grand staff with a treble and bass clef. The music is written in a minor key and 4/4 time. The notation is dense, featuring complex chordal textures, arpeggiated patterns, and melodic lines. A 'p' (piano) dynamic marking is present in the fourth system. The notation includes various note values, rests, and phrasing slurs.

Айдар *mf*

А-бай а- га!
А-бай- а- га!

pp

mf

Ел бар ма?
Здесь ли на-род?

Абай

mf

dolce

Е- лиң се- ниң қа- сың- да, ті- ле- ге- ні-
Да, да! На- род здесь, с то- бой, тре- во- ги все

сау- лы- ғың,
о те- бе,

Ай- да- рым!
мой Ай- дар!

mf

АЙДАРДЫҢ АРИЯСЫ

АРИЯ АЙДАРА

Andantino

Piano introduction for the aria. It consists of two staves (treble and bass clef) with a 2/4 time signature. The music is in a minor key and features a melodic line in the right hand and a supporting bass line in the left hand. A dynamic marking of *fp* (fortissimo) is present in the final measure.

Айдар

molto espressivo

Vocal and piano accompaniment for the first line of the aria. The vocal line is on a single staff with lyrics in Kazakh. The piano accompaniment consists of two staves. The lyrics are: "А-йық-пас-тан қай-ғы, зар, қал-мақ-пы-сың, О, лю-би-ма-я мо-я! Как те-бя по-".

Ар

Vocal and piano accompaniment for the second line of the aria. The vocal line is on a single staff with lyrics in Kazakh. The piano accompaniment consists of two staves. The lyrics are: "а-сыл жар?! Қау-ла-ки-ну я! По-лю-".

Ар

Vocal and piano accompaniment for the third line of the aria. The vocal line is on a single staff with lyrics in Kazakh. The piano accompaniment consists of two staves. The lyrics are: "би-ған өрт ла і-ші-нен, құ-ша-ғы-ма кі-ріп ты ме-ня, пре-сту-пи-ла пред-ков за-".

А-р

ең!
кон!

А-р

Adagio *dolce*

Се-ни-
Я с то-

А-р

мен кеш-кен жал-гыз күн, ы-мыр-ты
бой про-вел свет-лые дни, и те-ни

А-р

жоқ, тү-ні жоқ, ба-қы-ты мол, ми-ні жоқ,
нет в яс-ных днях, счасть-я днях, все пом-ню,

Ар жал-гыз көр-ген сәу-лем ең! Не деп се-ни жу-ба-
 толь-ко те-бя я лю-бил! И как раз-ве-ю пе-

Ар там, зарыңнан қай-тып у-а- там?..
 чаль? Как у-те-шить те-бя я мо-гу?

Ар Ал-ғыс-тан бас-қа ай-та-рым жок,
 Я благо-да-рен за счас-ть-я дни.

Ар ба-кыл бол, ку-а-тым!..
 Про-щай, друг, люб-лю я!..

pp dim. *poco a poco rall.* *ppp*

Ажар Più mosso

Де-ме- ш и о- лай, жа- ры- ҒЫМ, сен кет-пек-
 О, за- чем ты так го- во- ришь? Ты не уй-

Аж *fp* ке жол е-мес, жол е- мес! *p* Мүн-дай сүм-дық, жа-за ше-гер
 дешь, бу-дешь жить, бу-дешь жить! За что судь-ба ка-ра-ет нас?

Аж жа-зы-ғы-мыз жоқ-ты біз- дің, жа-са- ған- ай.
 Раз - ве ви-нов-ны мы с то- бой, чтоб на-ка- зать так!

Аж

АЖАР МЕН АБАЙДЫҢ ДУЭТИ

ДУЭТ АЖАР И АБАЯ

Ноты с сайта www.notarhiv.ru

Andantino

Ажар

mf

Душ-
О,

нар *p*

пан ду-ни-е мээ бо-лып, о-рын-да-
зла-я судь-ба, за что ты ка-

Абай

mf

Су-ық ба-уыр тағ-дыр-ай,
За что ка-ра-ешь их ты,

Аж сын ар-ма-нын, ай.
ра- ешь нас с ним?

Аб кыз-ган-шак ең не де-ген?!
эла-я судь-ба не-у-мо-ли-мо?

Аж Бар-ды та-лақ ет-ке-мін,
За ним по-шла, все за-быв,

Аб Ар-ман ме-нің қи-нау-шым, та-ғы
Все меч-ты мо-и ты у-би-

Аж бір ө-зің деп ер-ген-мін,
ра-ди люб-ви и счасть-я

Аб да сал-дың то-
ва- ешь, рок, все

Аж. по- ай. шла!

Аб. зақ- ме- қа. чты!

accel.

Аж. Қа- тал тағ- дыр кең- ейт-
О, как судь- ба жес- то-

Аб. Ұ- зақ ө- ріс Ұ- ша- тын қа-
Ждал те- бя час при-энань- я, мне

Аж. сін, күн-шіл су- ық жал- га-
ка. Не по- ща- ди- ла нас

Аб. на-тым е- ді Ай- да- рым! Бұ- ны көк-
крыль-я- ми был Ай- дар мой. Как труд-но

Аж. *mf*
 о- нын, кун-шил су- ық жал- га-
 на! Не о- бо- шла нас о-

Аб.
 тей ор- ган- ша, а- я- ма- ган ө-
 мне, как тяж- ко. Не по- жа- ле- ла

Аж. *mf*
 нын, А-
 на.

Аб. *mf*
 зім- ді, сал- саң ед
 судь- ба, о, судь- ба!

Meno mosso

Аж. *mf*
 а- Сен кет- сең ө-
 За то- бой пой-

Аб. *Meno mosso*
 сол а- зап- қа! А- я- ма-
 Зла- я судь- ба! Не по- жа-

P

Аж. лем ар- тың- нан, ан- тым о-
ду, друг мой, вслед, в том я кля-

Аб. ған ө- зім- ді,
ле- ла судь- ба!

Аж. сы ал- ға- ным, ай!
нұсь пе- ред то- бо- ю!

Аб. сал- саң ед сол а- зап- қа!
И боль- но мне, и пе- чаль- но!

Agitato
mf Айдар

Тоқ- тау сал- ған бір кү- сам, бө- геп кел- ді
Дол- го от вас я скры- вал, ду- мал, что все

Ар

о- сын- ша. Ай-тың-дар-шы жал-ғыз -ақ, ө-ле ме а- дам
 прой- дет так. Ска-жи-те мне, ра- зве у-ме-реть мо-гут

Ар

қар- ғыс- тан?..
 от про-клять- я?!

Allegretto

Абай

mf

Ол бе- кер сөз, қа- ра- ғым,
 Нет, ни- кто не у- ми- рал

Аб.

жан өл- мей- ді қар- ғыс- тан, қар- ғыс- тан.
 от про- клять- я, нет, не верь, нет, не верь.

Айдар

Ен-де-ше көр, көр-ші тек, дерт бо-ла ма мы-на-
То-гда вот по-смот-ри, что за не-дуг у ме-

(Көрсін сілтеп, ішін ашады...)
(Откинув одеяло, Айдар показывает грудь...)

дай?

ня.

(Абай, Ажар, Көкбай бәрі қарап, шошып кетеді...)
(Все поражены)

Ажар

Қап-қа-ра ғой, кү-дай- ау! Көр-ген е-мен мұн-
Бо-же, что э- то? У- жас! Что за не-дуг ка-

Карлығаш (Карлығаш)

Қап-қа-ра ғой, кү-дай- ау! Көр-ген е-мен мұн-
Бо-же, что э- то? У- жас! Что за не-дуг ка-

Көкбай (Көкбай)

Қап-қа-ра ғой, кү-дай- ау! Көр-ген е-мен мұн-
Бо-же, что э- то? У- жас! Что за не-дуг ка-

Абай

Қап-қа-ра ғой, кү-дай- ау! Көр-ген е-мен мұн-
Бо-же, что э- то? У- жас! Что за не-дуг ка-

Аж дай ра- дерт! ет? Жа- ным Ай-дар, О, за-чем скрыл бұл не- ден? от ме- ня,

К дай ра- дерт! ет? Көр- ген за е- мен жас,

К-й дай ра- дерт! ет? Көр- ген за у- мен жас,

Аб дай ра- дерт! ет? Көр- ген за у- мен жас,

Аж Жа- сыр- га- ның нет- ке- ниң? О, за- чем скрыл ты от ме- ня?

К мүн- дай о, у- дерт! жас!

К-й мүн- дай о, у- дерт! жас!

Аб мүн- дай о, у- дерт! жас!

Ажар

Мен сор- лы да бiл- меп ем...
И как же я не зна- ла.

Айдар

Allegro

Ен-деш а- тын, а- тын ай- та- йын!
То-гда я ска- жу. То-гда вам я ска- жу!

Ар

Ар

mf

Қар- ғыс па деп ә- уе-
Ду- мал, ә- то про- клять-

Ар

л, бл- др- мес- тен ұс- та-
 е, от вас я скры- вал не-

Ар

ДЫМ...
 ДУГ.

Ар

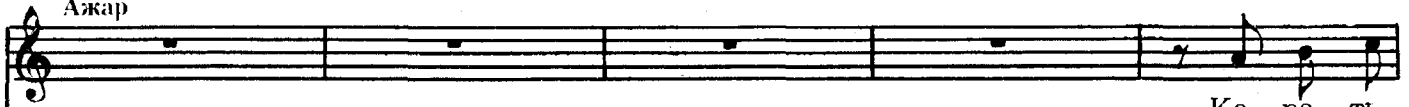
Бұл, бұл-
 То, то

Ар

у!
 яд!

Meno mosso

Ажар

Қарлығаш (Қарлығаш)

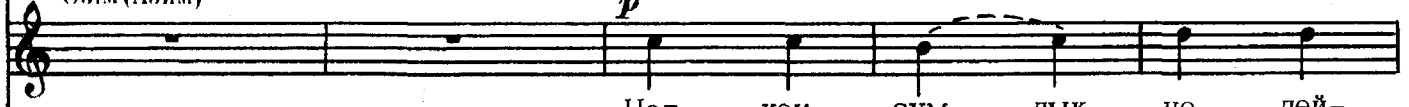
p

Нет-кен сұм-дық, не дей-
Вер-но он го-во-

Әзім (Азим)

p

Нет-кен сұм-дық, не дей-
Вер-но он го-во-

Көкбай (Көкбай)

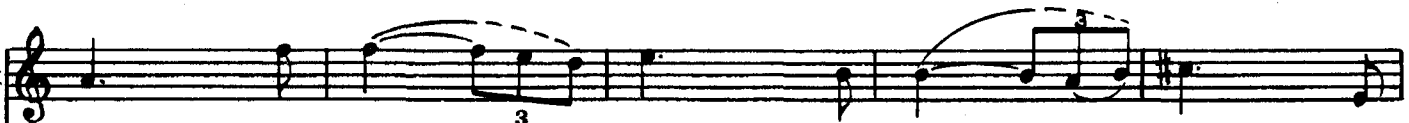
p

Нет-кен сұм-дық, не дей-
Вер-но он го-во-

Аж

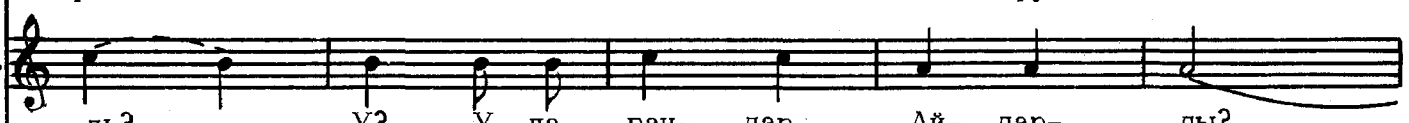
леу, қай дүш-пан, қай дүш-пан мен
дей, ка-кой зло-дей на-нес у-дар, чтоб

К.

ді? У? У-ла-ған-дар Ай-дар-ды?
рит: то яд. Кто же дал Ай-да-ру яд?

Ә.

ді? У? У-ла-ған-дар Ай-дар-ды?
рит: то яд. Кто же дал Ай-да-ру яд?

К-й

ді? У? У-ла-ған-дар Ай-дар-ды?
рит: то яд. Кто же дал Ай-да-ру яд?

Аж
 сор-лы-ны жы-лат-қан, мен сор-лы-ны жы-лат-
 серд-цу бы-ло боль-но, чтоб пла-кать мне всю жизнь,

К.
 Қан-дай жа-уыз
 Ка-кой зло-дей,

Ә.
 Қан-дай жа-уыз
 Ка-кой зло-дей

К-й
 Қан-дай жа-уыз
 Ка-кой зло-дей,

Аж
 қан?..
 всю жизнь.

К.
 у-лат-қан?..
 о-тра-вил!

Ә.
 у-лат-қан?..
 о-тра-вил!

К-й
 у-лат-қан?..
 о-тра-вил!

Largamente

The first system of the score features a piano accompaniment. The right hand contains several triplet figures, while the left hand provides a harmonic and rhythmic foundation with chords and moving lines.

The second system continues the piano accompaniment, showing a steady flow of chords and melodic fragments in both hands.

The third system of the piano accompaniment includes a dynamic marking of *f* (forte) in the right hand, indicating a change in volume.

Абай

Жи-на, Көк-бай, ха-лық-ты!
Сзы-вай, Кок-бай, весь на-род.

The fourth system contains the vocal line for the character Abai, with lyrics in Russian. The piano accompaniment continues to support the vocal melody.

Көкбай шығып кетеді. Халық келеді, олардың арасында Сырттан мен Жиренше бар.
Кокбай выходит. Входит народ, среди которого Сырттан, Жиренше.

Largo

The musical score is written for piano and consists of six systems of staves. The first system includes dynamics markings *mf* and *p*. The sixth system includes the text "Абай халық алдына шығады. Обращение Абая к народу." and a *rit.* marking. The score features various musical notations including notes, rests, slurs, and dynamic markings.

АБАЙДЫҢ АРИЯСЫ

АРИЯ АБАЯ

Andante

Абай

mf

p

Ей, ха-ла- йық, ба-рым ең
О, на-род мой, я с то-бо-

mf

p

Аб. сен, за-ры-ңа зар қо-сып ем.
ю раз-де-лял судь-бу тво-ю,

mf

Аб. Жа-тың е- мес, до-сың ем
Толь-ко ве- рой жил тво-е-

mf

p

Аб. мен, дос пе-й-лин то-сып
ю, жизнь мо-я в те-бе, мой на-

Аб

ем.
род!

p

Аб

Баурым жа- ра, се-зім на- ла, дертпен ке- лем
Тя-же- ло мне, в ду-мах-пе- чаль, весть ска-жу я вам

mf

Аб

мен бу-гін. А- я-мас жау мен(і) ай-на- ла,
сей- час: враг ни-чтож-ный мне на-нес,

p *mf*

Аб

сал-ды сал- мақ сұм- ды- рын! А- я- мас
мне на- нес у- дар под-лый враг. Враг ни-чтож-

Аб

жау ный ме- н(и)ай- на- ла, сал-ды
 мне на- нес, мне на-

Аб

сал- мақ сұм-ды- ғын! Біл, а-ға-
 нес у-дар под-лый враг. Слушай-те

Doloroso

Аб

йын, Ай- дар жа-йын, у бе-ріп-ті о- ған жау!
 все, уз- най, на-род, Кто-то Ай- да- ру дал яд,

Хор

Moderato *Andante*

У?
 яд!

Абай

mf

p

Қазірха- ли сағатса-йын а-жал жа-қын,
У-же о- ста- лось мало жить, и смерть близ-ка,

қан қа-
смерть близ-

мау...
ка...

allargando

Moderato

Алды-на кеп
Об-ра-щаюсь к вам,

жар са-ла- мын,
по-мо-щи я жду,

тап жа-уым- ды жа- бы-
чтоб по-мог- ли вра- га най-

Аб.

лып. ти, Әш а-ла-мын, Әш а-лам, қанды кек-
и о-том-стить, и о-том-стить, о- том-

Аб.

ти, қанды кек- ти жа-мы- лып, жа-мы-
стить мог я вра- гу, о- том- стить мог я вра-

Largamente

Аб.

лып!
гу.

Tempo I

Аб.

Аб. *mf*

Бау-рым жа-ра, сө-зім на-ла, дерт-пен ке-
Тя-же-ло мне, в ду-мах-пе-чаль. Весть ска-зал я

Аб.

лем мен бұ-гін, А-я-мас
вам сей-час, враг ни-чтож-

Аб.

жау ме-ні (ай-на-ла,
ный мне на-нес,

Аб. *p*

сал-ды сал-мақ сұм-ды-ғын! А-я-мас
мне на нес у-дар под-лый враг! Враг ни-чтож-

Аб

жау ме-н(і) ай-на- ла, сал- ды сал- мақ
 ный мне на- нес, мне на- нес у- дар

Аб

сұм-ды- ғын!
 под-лый враг.

С.

У бе-ри- ген Ай- дар- ға!
 Яд, да-ли яд Ай- да- ру,

А

Хор

Т.

У бе-ри- ген Ай- дар- ға!
 Яд, да-ли яд Ай- да- ру,

Б.

Лето

p

C. Нет-кен сүм-дық, қа-ра жүз! Қа-зір ха-лі са-ғат са-
 под-лый враг наш о-тра-вил, жить о-ста-лось ма-ло е-

A.

T. Нет-кен сүм-дық, қа-ра жүз! Қа-зір ха-лі са-ғат са-
 под-лый враг наш о-тра-вил, жить о-ста-лось ма-ло е-

B.

C. йын а-жал жа-қын, қан қа-мау!
 му, уж близ-ка смерть, смерть близ-ка!

A.

T. йын а-жал жа-қын, қан қа-мау!
 му, уж близ-ка смерть, смерть близ-ка!

B.

(Халық Абайға.)
(Народ обращается к Абаю) *mf* **Maestoso**

S. Е-лің до- сың, А- бай-
Мы с то-бой все, А- бай-

A.

T. Е-лің до- сың, А- бай -
Мы с то-бой все, А- бай-

B.

8

accl.

S. жан! Е-лің до- сың, А-бай- жан!
жан! Мы с то-бой все, А-бай- жан!

A. А-яу біл- мес
Мы о- том- стим

T. жан! Е-лің до- сың, А-бай- жан!
жан! Мы с то-бой все, А-бай- жан!

B. А-яу біл- мес
Мы о- том- стим

C. а- шу- мен, зло- му вра- гу, қа- сың- да- мыз мы с то- бой, бә- рі- міз, мы с то- бой,

A.

T. а- шу- мен, зло- му вра- гу, қа- сың- да- мыз мы с то- бой, бә- рі- міз, мы с то- бой,

B.

C. А- бай- жан, А- бай- жан, А- бай- жан! А- бай- жан!

A.

T. А- бай- жан, А- бай- жан, А- бай- жан! А- бай- жан!

B.

К-й

геу ал- ды-нан. Қол-(ы)е-пе- се,
кто под- лый враг. Мо-жет быть, яд

К-й

жо- лы бір, о- сы қас- тық пә- ле-нің.
дал он сам, мо-жет быть, яд дал дру-гой,

К-й

А- йы- ра- тын бі- реу бар,
толь-ко пусть он ска-жет нам,

К-й

а- ны-ғы мен та- ны-ғын!
пусть ска-жет нам, пусть ска-жет нам.

f *Meno mosso*

C. *f* Ұс-та со- ны ен-де- ше, нұс-қа со- ған бә-гел- мей!
 Кто он, ска- жи нам ско- рей, кто он, ска- жи нам сме- лей!

A. *f*

Хор

T. *f* Ұс-та со- ны ен-де- ше, нұс-қа со- ған бә-гел- мей!
 Кто он, ска- жи нам ско- рей, кто он, ска- жи нам сме- лей!

B. *f*

f

Көкбай (Кокбай)

(Жиреншені нұсқап)
(показывая на Жиренше)

f 3

Жап- тым жа- ла о- сы- ған!
 То- гда ска- жу! Э- то он!

risoluto

Жиренше

f Жо-гал әр- мен ма- ңым- нан!
 По- ди ты прочь от ме- ня.

f *p*

Көкбай (Кокбай)

Ай-рыл-маң-дар, а- га- йын!
Не от-пус-кай- те е- го!

Ан-ты ме-нен жа-нын бер-мей о- сы-
Пусть клят-ву даст, что он тот яд не да-

Allegro assai

ff

К й

дан!
вал!

Айт-қа-ны рас Көк-бай-
Пусть клят-ву даст,кто дал

А.

Айт-қа-ны рас, айт-қаны рас Көк-бай-
Пусть клят-ву даст, пусть клят-ву даст,кто дал

Т.

Айт-қа-ны рас,
Пусть клят-ву даст,

айт-қа-ны рас Көк-бай-
пусть клят-ву даст,кто дал

Б.

Айт-қа- ны рас,
Пусть клят-ву даст,

айт-қа-ны рас Көк-бай-
пусть клят-ву даст,кто дал

Allegro assai

C.
 дың! Айт-қа-ны рас Көк-бай- дың!
 яд! Пусть клятву даст, кто дал яд!

A.
 дың! Айт-қа-ны рас Көк-бай- дың! Айт-қа-ны рас Көк-бай- дың!
 яд! Пусть клятву даст, кто дал яд! Пусть клятву даст, кто дал яд!

T.
 дың! Айт-қа-ны рас Көк-бай- дың!
 яд! Пусть клятву даст, кто дал яд!

B.
 дың! Айт-қа-ны рас Көк-бай- дың! Айт-қа-ны рас Көк-бай- дың! Ба-уыз-
 яд! Пусть клятву даст, кто дал яд! Пусть клятву даст, кто дал яд! За Ай-

(Бірнеше жігіт жүгіріп кеп Жиреншені алып шығады)

Allegro (Несколько джигитов стремительно набрасываются на Жиренше)

T.
 дай-мыз құр-бан қып, ақ жо-лы на Ай-дар- дың!
 да- ра о- том-стим, мы о- том-стим, о- том- стим.

B.
 дай-мыз құр-бан қып, ақ жо-лы на Ай-дар- дың!
 да- ра о- том-стим, мы о- том-стим, о- том- стим.

Allegro

cresc.

Жүреңше *f* **Pesante**

risoluto

Ей, А- бай!
Эй, А- бай!

Талатпақп(а)ң о-сы-лай?
Во мне ты ви-дишь вра-га,

Ә-зім,
А-зим,

Andantino

қай-тып қа-рап қа-ла-сың, жет-кен же-рің о-сы ма?
как же ты мо-жешь мол-чать? Раз-ве уж ты в сто-роне?

Абай

Жо-лым ме-нен то-бым-ның, қа-сы-мын деп айт-қан-
Ты клят-ву дал, что те-бе все мы вра-ги, что ты го-

Аб

сың, қа-ра жер-ге кір-ген-ше, се-не-рім
тов клят-ву сдер-жать, го-тов ты. Не ве-рю

Аб

жоқ сө-зі-не, жа-ның-ды бер, Жи-рен-ше, жа-ның-ды бер, Жи-рен-
я, Жи-рен-ше, тво-им сло-вам, клят-ву дай, нам клят-ву дай сей-

Risolto

Аб

ше!
час!

S. Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды! А- я- ныш- тан сен кет-
Клят- ву дай, ес- ли ты не ви- но- вен, клят- ву

A. хор Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды! А- я- ныш- тан сен кет-
Клят-ву дай, ес-ли ты не ви- но- вен, клят-ву

T. Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды! А- я- ныш- тан сен кет-
Клят- ву дай, ес-ли ты не ви- но- вен, клят- ву

B. Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды! А- я- ныш- тан сен кет-
Клят- ву дай, ес-ли ты не ви- но- вен, клят- ву

Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды! А- я- ныш- тан сен кет-
Клят-ву дай, ес-ли ты не ви- но- вен, клят-ву

S. сең, ө- кі - ніш- тен ел кет- кен, су- дай ша- шар
дай, ес- ли ты об- ма- нешь нас, бу- дешь ты на-

A. сең, ө- кі - ніш- тен ел кет- кен, су- дай ша- шар
дай, ес- ли ты об- ма- нешь нас, бу- дешь ты на-

T. сең, ө- кі - ніш- тен ел кет- кен, су- дай ша- шар
дай, ес- ли ты об- ма- нешь нас, бу- дешь ты на-

B. сең, ө- кі - ніш- тен ел кет- кен, су- дай ша- шар
дай, ес- ли ты об- ма- нешь нас, бу- дешь ты на-

S. қа-ның- ды! Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды, бер жа-
ка зан. Клят- ву дай нам, ес- ли ты не ви-

A. қа-ның- ды! Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды, бер жа-
ка зан. Клят- ву дай нам, ес- ли ты не ви-

T. қа-ның- ды! Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды, бер жа-
ка зан. Клят- ву дай нам, ес- ли ты не ви-

B. қа-ның- ды! Ақ бол- саң, бер жа-ның- ды, бер жа-
ка зан. Клят- ву дай нам, ес- ли ты не ви-

S. ның- ды, Жи-рен- ше! Жа-ның- ды бер, Жи-рен- ше!
но- вен Жи-рен- ше, клят- ву дай, Жи-рен- ше!

A. ның- ды, Жи-рен- ше! Жа-ның- ды бер, Жи-рен- ше!
но- вен Жи-рен- ше, клят- ву дай, Жи-рен- ше!

T. ның- ды, Жи-рен- ше! Жа-ның- ды бер, Жи-рен- ше!
но- вен Жи-рен- ше, клят- ву дай, Жи-рен- ше!

B. ның- ды, Жи-рен- ше! Жа-ның- ды бер, Жи-рен- ше!
но- вен Жи-рен- ше, клят- ву дай, Жи-рен- ше!

Жиренше

f 3

Жет-ті, бол-ды ен-де-ше, жау та-бам, не жан бе-
 Хватит гро-зить, я ска-жу, кто вам враг, иль сам ум-

mf 3 3

Жиренше: рем! ру, Ба-ри-е-мес бә-рик-кен, жал-ғыз Сырт-тан тер-ге-сін!
 Сырттан: всем от-ве-чать не хо-чу, пусть при-мет кля-тву Сырт-тан!

Абай

Сырттан Жиреншеге құран ұсынады.
 Сырттан да-ет в ру-ки Жи-рен-ше ко-ран. *Lento*

Бер-дім, Сырт-тан ант ал-сын!
 То-гда пусть при-мет Сырт-тан.

f 3 3 *p*

Жиренше қолына құран алып ант белгісін жасап, құранды сүйеді...
 Жиренше да-ет кля-тву не-виновности и це-лу-ет ко-ран.

Халық ду ете қалады... Жиренше Әзімге қарай жүреді.
Народ в тревожном ожидании, затем Жиренше направляется с кораном к Азиму,

The first system of the score consists of two staves of piano accompaniment. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music is in a key with one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It features a steady, rhythmic accompaniment with chords and moving lines in both hands.

Әзім құранды ала алмай, өң жоқ, түс жоқ абыржып тұрып қалады.
но Азим не может взять коран: он мечется, как пойманный зверь.

The second system of the score consists of two staves of piano accompaniment. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a similar rhythmic pattern, featuring chords and moving lines in both hands. There are some dynamic markings like accents (^) and slurs.

Осы кезде Айдар төсегінен көтеріліп, Әзімге ұмтыла бергенде, құлайды да үзіледі...
В этот момент Айдар приподнимается на постели и, указывая на Азима, замертво падает.

The third system of the score consists of two staves of piano accompaniment. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a similar rhythmic pattern, featuring chords and moving lines in both hands. There are some dynamic markings like accents (^) and slurs. The instruction "poco a poco dim." is written in the middle of the system.

Халық Әзімге лағынет айтады.
Народ проклиная Азима. **Piu mosso**

The fourth system of the score consists of two staves of piano accompaniment. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a similar rhythmic pattern, featuring chords and moving lines in both hands. The tempo marking "Piu mosso" is written above the system.

The fifth system of the score consists of two staves of piano accompaniment. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The music continues with a similar rhythmic pattern, featuring chords and moving lines in both hands. There are some dynamic markings like accents (^) and slurs.

Rabbioso

Soprano (C.A.) and Tenor/Bass (T.B.) vocal staves. The Soprano part begins with a long note. The Tenor/Bass part has a dynamic marking *f* and contains the lyrics: "Лаг-Про".

Лаг-(ы)нет са-ған, қа-ра жүз! Лаг-
 Будь про- клят ты, под-лый враг! Про-

Rabbioso

Piano accompaniment for the first system, featuring a treble and bass clef with chords and a steady bass line.

Soprano (C.A.) and Tenor/Bass (T.B.) vocal staves. The Soprano part has lyrics: "(ы) нет, кля- лаг-(ы)нет! тый враг! Лаг-Про". The Tenor/Bass part has lyrics: "(ы) нет, кля- лаг-(ы)нет тый враг! ко-йың-нан шық-қан сұр жы-лан! Лаг-".

(ы) нет, кля- лаг-(ы)нет ко-йың-нан шық-қан сұр жы-лан! Лаг-
 кля- тый враг! Какэме-я средь нас, под-лый враг, про-

Piano accompaniment for the second system, continuing the musical texture with chords and bass line.

Soprano (C.A.) and Tenor/Bass (T.B.) vocal staves. The Soprano part has lyrics: "(ы)нет, кля- лаг- тый (ы)нет! враг! Лаг-(ы)нет, При-та-". The Tenor/Bass part has lyrics: "(ы)нет, кля- лаг-(ы)нет! Лаг-(ы)нет са-ған мәң-гі-лік! Лаг(ы)нет".

(ы)нет, кля- лаг-(ы)нет! Лаг-(ы)нет са-ған мәң-гі-лік! Лаг(ы)нет
 кля- тый враг! Будь про- клят ты на ве-ка, при- та-

Piano accompaniment for the third system, concluding the piece with sustained chords and a rhythmic bass line.

S. A. са- ган а-жал оқ ат- қан тұр-ғы- дан!
ил- ся, враг про-кля-тый, ты сре- ди нас.

T. Б.

са- ган а-жал оқ ат- қан тұр-ғы- дан!
ил- ся, враг про-кля-тый, ты сре- ди нас.

S. A. Лаг-ынет са- ган а-рыл- мас, таң- ба бол- сын өл-ген-
Про-клят будь ты на ве- ка! Про-клят будь ты на ве-

T. Б.

Лаг-ынет са- ган а-рыл- мас, таң- ба бол- сын өл-ген-
Про-клят будь ты на ве- ка! Про-клят будь ты на ве-

S. A. ше!
ка! Лаг-ынетса- ган қа-рын-дас айт- сын,
Под-лый враг, свой по-зор веч- но

T. Б.

ше!
ка! Лаг- (ы)нет айт- сын
Под-лый враг свой по-зор веч- но

S. A. *қа-ра жер- ге, көмгенше! Жо- ғал! Лағ- (ы)нет! Қа-ра бет!*
ты не смо- ешь, под- лый враг, будь про- клят ты, про-клят будь

T. B. *қа- рын- дас. Жо- ғал! Лағ-(ы)нет! Қа-ра бет!*
ты не смо- ешь, под- лый враг, будь про- клят ты, про-клят будь

S. A. *Жо- на ғал! век!*

T. B. *Жо- на - ғал! век!*

fff Pesante

Meno mosso

Көкбай жігіттер Әзімді алып кетеді.
 Халық тарайды.
 Көкбай и джигиты уводят Азима.
 Народ расходится.

АЖАРДЫҢ ЖОҚТАУЫ

ПЛАЧ АЖАР

Andante

Piano introduction in B-flat major, 3/4 time. The music is marked 'Andante' and 'p' (piano). It features a slow, melancholic melody in the right hand and a simple accompaniment in the left hand. The key signature has two flats (B-flat and E-flat).

Ажар

molto espressivo

First line of the vocal melody and piano accompaniment. The vocal line is marked 'p' and 'molto espressivo'. The piano accompaniment features a more active bass line with triplets. The lyrics are: Қош, жа-зық- сыз а-рыс-ға- / Про-щай на- век, про-щай на-

Қош, жа-зық- сыз а-рыс-ға-
Про-щай на- век, про-щай на-

Аж

Second line of the vocal melody and piano accompaniment. The piano accompaniment continues with triplets. The lyrics are: ным, а... га-зиз жа- ным ар- / век, а... до-ро- гой мой, лю-

ным, а... га-зиз жа- ным ар-
век, а... до-ро- гой мой, лю-

Аж

Third line of the vocal melody and piano accompaniment. The piano accompaniment features a complex triplet pattern. The lyrics are: ман- ды! Жо-лың жар-қын а-лыс-қа- / би- мый, лю-бовь тво- ю я про-не-

ман- ды! Жо-лың жар-қын а-лыс-қа-
би- мый, лю-бовь тво- ю я про-не-

Аж

НЫҢ, а..3 е-лң ет- ти қал-
 су а... ВСЮСВО- Ю ЖИЗНЬ, МОЙ

Аж

га- нын. Жа-раң жан- га
 ми- лый. О-ста-вил ты

Аж

жа-ра сал- ды, за-рын тө-гер
 в серд- це боль и скорбь о-ста-

Аж

ал- га- ның. Шер жү-ре-гін жалын шал-
 ғил ты в ду- ше. Пес-ни у- молк- ли- не звучать

Аж. ды, қас-(і)рет бі - лер қал-
 им, о- пять, без те- бя стал пус-

Аж. га- нын! А... а... 3
 той мир.

Аж. а... Қас-(і)рет бі - лер
 без те- бя стал

Аж. қал- га- нын!
 мир пус- той!

Айдарды құшып қалады...
 обнимаєт Айдар

Абай жалғыз... Алыстан халықтың үні естіледі...
Абай один. Издалека слышится хор народа...

ҚОРЫТЫНДЫ САХНА

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ СЦЕНА

Largo

p

Т. *p*

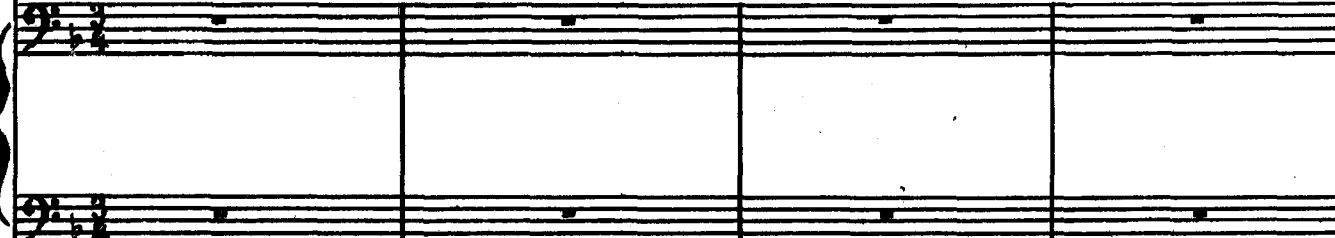
Хор

Қа-раң-ғы түн-де тау қал-ғып, үй-қы-ға ке-
Спят во тьме ноч-ной в го-рах, спят вер-ши-ны во

Б. *p*

Қа-раң-ғы түн-де тау қал-ғып, үй-қы-ға ке-
Спят во тьме ноч-ной в го-рах, спят вер-ши-ны во

Largo

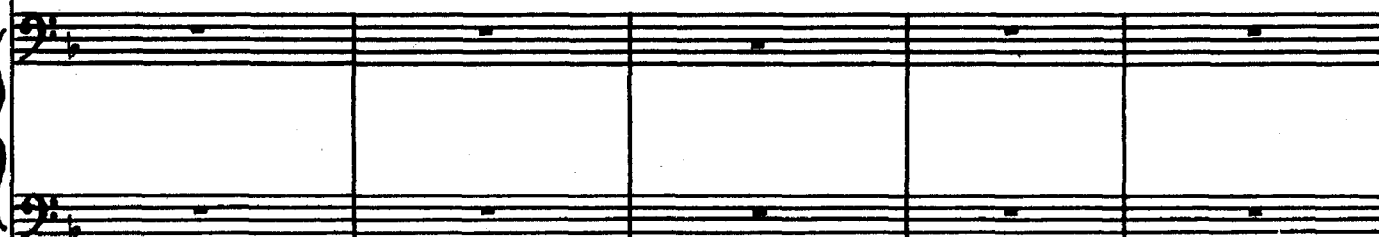

Т.

тер бал-бы-рап. Да-ла-ны жым-жырт дел-сал қып,
тьме ноч-ной. И до-ли-ны све-жей мглой,

Б.

тер бал-бы-рап. Да-ла-ны жым-жырт дел-сал қып,
тьме ноч-ной. И до-ли-ны све-жей мглой, түн-мглой,

T. түн ба- са- ды сал- бы- рап. Да- ла- ны жым
 пол- ны до- ли- ны ти- хи- е. И до- ли- ны

B. ба- са- ды сал- бы- рап. Да- ла- ны жым-
 до- ли- ны пол- ны и до- ли- ны

T. жырт дел- сал қып, түн ба- са- ды сал- бы- рап.
 све- жей мглой, пол- ны до- ли- ны ти- хи- е.

B. жырт дел- сал қып, түн ба- са- ды сал- бы- рап.
 све- жей мглой, мглой до- ли- ны пол- ны.

Con moto

Абай

Қа-раң-ғы-да жал-ғыз жа-рық,
 Луч све- та в сла-бой ру- ке

C. А. Шаң шы- ғар- мас жол- да- ғы, сіл-кі - не ал-
 Не пы- лит до- ро- га, не пы- лит, не дро- жат лис-

p

Аб

Не қай- да?
Как знать?

С. А.

саң а- зы- рақ,
нешь, от- дох- нешь.

Maestoso *mf*

Аб

Сар да- ла- да са- рыл- ган
Толь- ко с то- бой, о на- род

Аб

ел, ар- ман а- лыс, ө- мір шақ,
мой, сно- ва в мечтах я пой- ду!

Аб

сен-сің жал- ғыз ө- те- рім бел,
Без те- бя я не смо- гу.

Аб

ба- ра-рым сен, ет- пе
Толь-ко в те- бе, о мой на-

Аб

жат, Ет- пе- сін ай-
род, си- ла мо-

Аб

ла, жау ай- ла! А-бай-
я, мой на- род! Я с то-

ла!
бой!

А!
poco a poco cresc.

А!

Хор

нар

This system contains the first system of a musical score. It includes four vocal staves (Soprano, Alto, Tenor, Bass) and a piano accompaniment. The vocal parts have lyrics in Russian: "ла! бой!" and "А!". The piano part has a dynamic marking "poco a poco cresc." and a final "А!". The word "нар" is written vertically on the left side of the piano part.

А!
А!
А!

f *ff*

This system contains the second system of the musical score. It includes four vocal staves and a piano accompaniment. The vocal parts have lyrics "А!". The piano part has dynamic markings *f* and *ff*.